

Ljudska

PRAVICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 4-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z „BORBO“

LETO XXIII. Štev. 61

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Čestitka predsedniku Vin Maungu

Beograd, 12. marca (Tanjug). Predsednik republike je poslal novemu predsedniku Burmanske unije U Vin Maungu ob njegovih izvolitvi naslednjo čestitko:

Ob Vaši izvolitvi za predsednika Burmanske unije bi rad v imenu Jugoslavije in v svojem osebnem imenu izrazil Vaši ekselenci prisrčne čestitke in najboljše želje za stalni napredek burmanskega naroda in za Vašo osebno srečo. Prepričan sem, da se bodo prijateljski stiki med našima deželama še nadalje razvijali v medsebojno korist in v korist miru na svetu.

Koča Popović pri Christianu Pineauju

Pariz, 12. marca (Tanjug) - Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović, ki se je na svojem potovanju iz Belgije v Jugoslavijo zadržal nekaj časa v Parizu, je bil danes popoldne pri francoskem zunanjem ministru Christianu Pineauju. Spremljal ga je jugoslovanski veleposlanik dr. Aleš Behler. Koča Popović in Pineau sta izmenjala misli o perečih mednarodnih vprašanjih.

Mollet rešuje svojo vlado iz alžirskih in gospodarskih težav

Pariz, 12. marca (Tanjug). - Predsednik vlade Guy Mollet se je danes lotil zaključnih priprav za parlamentarno debato o celotni francoski politiki, ki se bo začela po jutrišnjem v Bourbonnski palači. S sestanki z voditelji katoliškega ljudskorepublikanskega gibanja in vodilne desničarske stranke neodvisnih in kmetrov je Mollet danes zaključil posvetovanja o francoski politiki v Alžiru.

Kakor poudarjajo z vlado povezani krogi, bo predsednik Mollet v parlamentu vztrajal na tem, da odobri dosedanja vladna politika.

Gromiko v Berlinu

Berlin, 12. marca. Na vzhodnoberlinsko letališče Schönefeld je danes prispela delegacija sovjetske vlade, ki jo vodi zunanji minister Gromiko. V delegaciji je tudi obrambni minister maršal Zukov. Namen obiska je, da bi sklenili sporazum očasni razmestitvi orožjenih sil ZSSR na ozemlju DR Nemčije.

SEJA ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVO ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Pravno pomoč naj bi nudili poklicno samo advokati

BEograd, 12. marca (Tanjug) - Odbor za organizacijo oblasti in upravo Zvezne ljudske skupščine je danes nadaljeval obravnavanje osnutka zakona o advokaturi. Prvih 10 členov je sprejel brez sprememb, o členu 11 pa so razpravljali malone dve uri in pol. Ta člen predvideva, da lahko vzame stranka raven advokata za zastopnika ali zagovornika tudi koga drugega v skladu z veljavnimi zakoni o postopku pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Ljudski odbor lahko s svojim odlokom določi, da lahko uslužbenci za pravno pomoč, ki so opravili advokatski ali sodni izpit, v določenih primerih zastopajo ali zagovarjajo stranke. Takšno službo lahko organizirajo tudi družbene organizacije za pravno pomoč svojim članom.

Advokatske organizacije pa nasprotujejo temu členu, ter stojijo na stališču, da njegove določbe

VREMENSKA NAPOVED

za sredo 13. marca
Deloma oblačno. Jutranje temperature med -3 in -7, v Primorju 3, najvišje dnevne med 12 in 17 stopinjami. Celzija. Zjutraj po kotinah kratkotrajna megla.
Stanje vremena
Področje visokega zračnega pritiska nad Srednjo Evropo in nad Balkanom slabi. V višinah dotekajo nad naše kraje toplejše zračne mase.
Snežne razmere
Koroška 260 cm, Moziška koča 60 cm, Lokaška dolina 5 cm, Vrščič 90 cm, Dom Planca 50 cm, Tamar 150 cm, Pokljuka 150 cm, Komna 150 cm, Kredarica 130 cm.

NAŠI PARLAMENTARCI MED NOVINARJI V LONDONU

Naša dežela vztraja na politiki aktivne in miroljubne koeksistence

London, 12. marca (Tanjug). Jugoslovanska parlamentarna delegacija je bila danes v gosteh pri Zdrženju tuje tiska v Londonu. Med kosilom je imel vodja delegacije Moša Pijade v angleščini govor, v katerem se je najprej zahvalil gostiteljem, potem pa je govoril o notranjem življenju v Jugoslaviji in njenem napredku na gospodarskem, socialnem in kulturnem področju.

Izgradnja naše socialistične demokracije gre logično in ravno pot, je rekel Moša Pijade, ker smo pri nas že ustvarili takšne družbene odnose, da z lastno silo usmerjamo izgradnjo v določeno smer. Na naši vasi se začenjajo brez pritiska razvijati nove oblike združništva, ki so v bistvu socialistične, čeprav sodeluje kmet

Veleposlanik Djerdja pri Ali Sabriju

Kairo, 12. marca (Tanjug) Jugoslovanski veleposlanik v Egiptu Josip Djerdja je bil danes pri direktorju političnega odbora pri predsedstvu republike Ali Sabriju in se z njim razgovarjal o najnovejšem položaju.

Voditelji strank parlamentarne centra, s katerimi se je Mollet že posvetoval, so izrazili mnenje, da je moč alžirsko vprašanje uvesti samo s političnimi sredstvi. Večina strank centra, levice, v znatni meri pa tudi parlamentarne desnice je mnenja, da tega najtežavnega vprašanja sedanjega francoske politike ni moč uvesti z vojaško silo. Na zadnji seji pa je vlada pustila proste roke guvernerju Lacostu, ki je prav danes napovedal novo ofenzivo proti upornikom s povečanimi francoskimi silami v Alžiru.

Jutri in pojutrišnjem bo vlada na sejah dokončno določila svojo ekonomsko politiko in konkretne ukrepe za izhod iz sedanjega težavnega položaja, ki je nastal spriču primanjkljaja v državni blagajni. Mnenja članov ministrskega sveta o tem vprašanju so močno različna, skoro vsaka izmed 20 strank pa predlaga svoj načrt o tem, kako naj bi si država pomagala iz finančnih težav. Vlada namerava obrzati trdno nadzorstvo nad blokiranimi cenami in mezdami ter zmanjšati uvoz za 15%.

v tej kooperaciji kot svoboden lastnik svoje zemlje. To je še en dokaz, da so temelji našega družbenega reda že tako trdni, da je nadaljnji napredek izven dvoma in da ga ne more nobena sila zavreči.

Moša Pijade je govoril tudi o zunanji politiki in mednarodnem položaju Jugoslavije. Opozoril je na pomen aktivne miroljubne koeksistence, ki je v mednarodnem sodelovanju v pogojih enakopravnosti velikih in malih držav in narodov, v spoštovanju narodne suverenosti in v nevmesavanju v notranje zadeve drugih dežel, v poravnavanju mednarodnih sporov s pogajanjem. Koeksistenca kakor jo pojmuje v Jugoslaviji, sloni na teh načelih in terja, da si vse dežele in narodi prizadevajo sodelovati na tej podlagi na političnem, gospodarskem in kulturnem področju.

Nekateri ljudje na Zahodu vidijo v koeksistenci geslo vzhodnega bloka. Neki ameriški časnik je po madžarskih dogodkih celo razglasil, da je ideja koeksistence pokopana. Mi v Jugoslaviji ne le da ostanemo zvesti politiki aktivne miroljubne koeksistence in zato zunaj blokov, marveč menimo, da niti tisti mednarodni ukrepi, ki so zadnje čase zadali največ udarcev takšni koeksistenci, niso pokopali teh važnih načel sodobnega mednarodnega življenja, marveč so še bolj potrdili

njih pomen, in sicer prav tedaj, ko so se poslabšali mednarodni odnosi. Jugoslavija hoče enakopravno sodelovati z vsemi deželami in članicami kateregakoli bloka in noče zaradi poslabšanja odnosov z eno stranjo poslabšati odnosov z drugo.

Potem je govoril državni minister v Foreign Officeu Nobel, ki je posebej poudaril Pijadove besede o jugoslovanski politiki aktivne miroljubne koeksistence.

Kosilo tujih in angleških novinarjev z jugoslovanskimi ljudskimi poslanci je poteklo v prisrčnem vzdušju.

Med obiskom v Veliki Britaniji so si naši ljudski poslanci v petek ogledali tudi Spodnjo zbornico. Na sliki so s predsednikom britanske skupine Interparlamentarne unije Stoddartom-Scottom, ki jim razlaga arhitektonske posebnosti Spodnjega doma.

NAŠI SPET V GAZI

Prebivalstvo je oddelek našega odreda sprejelo z navdušenjem Hammaršköld nemara le odpotuje na Bližnji vzhod

Kairo, 12. marca (Reuter). Poveljstvo varnostnih sil OZN v Gazi je danes objavilo, da je na vsem področju Gaze red in mir. Varnostne sile OZN so ukrenile vse potrebno, da bi najpotrebnejše javne službe normalno delovale. Na koncu poročila je rečeno, da je prebivalstvo Gaze prijateljsko razpoloženo do varnostnih sil OZN.

Tudi predstavnik OZN v Kairu je davi izjavil, da je položaj v Gazi normalen in miren. Izrazil je mnenje, da so poročila v časnikih pretirana in pripomnil, da so imele vse manifestacije prebivalcev Gaze izrazito miren značaj.

Politični krogi v Kairu pa danes poudarjajo, da je sklep egiptovske vlade o tem, da bo takoj prevzela upravo nad Gazo, v skladu tako s pogodbo o premirju kakor z resolucijami OZN o vlgi in

naloga varnostnih sil OZN.

Medtem je kombinirana četa jugoslovanskega odreda v sestavi varnostnih sil OZN spet prispela v Gazo. Ko je vkorakala v mesto, so jo ljudje znova navdušeno sprejeli.

Predstavnik finskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da se bodo finske čete v sestavi varnostnih sil OZN, ki so zdaj razporejene ob Akabskem zalivu, umaknile, če bo to zahtevala

egiptska vlada. Finske čete bodo na tem ozemlju samo dotlej, dokler bo to po volji vladi v Kairu.

Občinski svet v Gazi je imel sejo, s katere so poslali generalnemu sekretarju OZN pismo, ki v njem zavračajo sleherni načrt o internacionalizaciji mesta. Občinski svet zahteva, da prevzame upravo nad Gazo spet egiptovske oblasti.

Egiptska vlada je medtem dovolila, da začno dvigati iz Sueškega prekopa vatlčice »Edgar Bonnet«. Predstavnik prekopne uprave je izjavil, da bodo njeni tehniški takoj začeli delo hkrati z ekipami, ki jih je na Suez poslala OZN. Ko bodo vatlčice dvignili z dna, bodo lahko po prekopu znova plule 10.000 tonske ladje. Ta dela so že začeli davi. Trajala bodo tri tedne.

Kakor je rekel general Wheeler, ki vodi očiščevalna dela na prekopu, bodo vsa ta dela zaključena do 10. aprila.

New York, 12. marca (Tanjug). V OZN skrbno proučujejo najnovejši razvoj položaja na Bližnjem vzhodu. Čeprav hočejo nekateri stvar prikazati bolj dramatično kot je v resnici, večina delegacij vendarle ne verjame, da je kak resnejši razlog za posebno zaskrbljenost. Menijo tudi, da OZN zdaj ni treba ničesar novega ukrepati. Večina delegacij zato meni, da Generalna skupščina še ne bo tako kmalu sklicana. Pač pa je spet slišati govorice, da bo Hammaršköld nemara v kratkem odpotoval v Egipt in se podrobno dogovoril z odotno vlado o vlgi OZN pri nadaljnjem urejanju razmer v tem delu sveta.

Zahvala iz Grčije

Beograd, 12. marca (Tanjug). Predsednik republike je prejel od grškega kralja Pavla naslednjo brzojavko:

Zelo ganjen spričo Vašega sočutja ob nesreči, ki je zadela moj narod, prosim Vašo ekselenco, da osebno sprejmete in sporočite jugoslovanskim narodom mojo zahvalo kakor tudi zahvalo grškega naroda.

Mednarodni protest

zaradi britanskega zatiranja sindikatov na Cipru

Bruselj, 12. marca (Reuter).

Mednarodna konfederacija svobodnih sindikatov je danes objavila uradno poročilo, v katerem očita angleški upravi na Cipru, da je okrnila sindikalne svobode in da preganja člane sindikatov na otoku. Konfederacija se je že večkrat obrnila na angleško vlado in jo opozorila na težavno stanje na Cipru, a nobena intervencija doslej ni nič zalegla. Organizacija se je prek svojega generalnega sekretarja pritožila tudi na mednarodno organizacijo dela (ILO) in zahtevala, naj prouči razmere, v katerih delajo sindikalne organizacije na Cipru, in takoj ukrene vse potrebno za obnovo njih svobode. Generalna konfederacija navaja v poročilu podatke, po katerih sindikalne delavce na Cipru preganjajo zaradi njihovega političnega pripravljanja in delovanja. Sindikalne delavce zapirajo brez slehernega pravega vzroka. Zdaj je v zapo-

rih 49 ciprskih sindikalnih delavcev in mnoge izmed njih mučijo. Dva sta v zaporih zaradi mučenja umrla.

Poročilo nadalje pravi, da sindikalne organizacije na Cipru ne morejo sklicevati sestankov in razvijati svoje dejavnosti, ker imajo čisto preiskave in ker so podvržene tudi raznim drugim omejitvam. Zato lani in predlanskim niso mogle sklicevati niti redne letne konference. Oblasti so prepovedale vse stavke, ki so jih napovedale te organizacije, čeprav niso bile političnega značaja.

Na koncu mednarodna organizacija svobodnih sindikatov predlaga angleški vladi, naj takoj izpusti vse zaprte člane sindikatov, sindikalnim organizacijam omogoči delo in prepove vmešavanje angleške uprave na otoku v posle sindikalnih organizacij.

IZ RAZGOVORA S STEFANOM JENDRYCHOWSKIM

O perečih vprašanjih demokratizacije gospodarstva na Poljskem

Varšava, 12. marca (Tanjug). Predsednik komisije za gospodarsko planiranje pri poljskem ministrskem svetu in član Politbiroja PZDP Stefan Jendrychowski je imel razgovor s sodelavcem Tanjuga in mu odgovoril na nekaj vprašanj o perečih vprašanjih na Poljskem.

Na vprašanje o vskladitvi centraliziranega planiranja v gospodarstvu z nadaljnjo demokratizacijo na tem področju in z aktivnim sodelovanjem delavskega raz-

reda v upravljanju gospodarstva, je Jendrychowski odgovoril, da je po njegovem mnenju centralno planiranje gospodarstva moč vskladiti z nadaljnjim procesom demokratizacije in čedalje večjim sodelovanjem delavskega razreda v upravljanju gospodarstva. Iz središča je moč uspešno planirati samo z naslonitvijo na delavski razred in samo tedaj, če uporabljamo ustvarjalne pobude od spodaj. »Po mojem mnenju je bistveno, da se centralno planiranje omeji na glavno, temeljno nalogo, da planiramo na daljše obdobje. Pri tem morajo dobiti podjetja ali ljudski odbori iz središča samo osnovne smernice plana in ostati jim mora vsa pobuda in svoboda v planiranju posameznosti in v odločanju o načinu, kako izpolniti plan.« Jendrychowski je tudi rekel, da mora država obrzati v svojih rokah glavne vzmeti, hkrati pa imeti zelo široko torišče za pobude raznih kolektivov, podjetij, ljudskih odborov, zadrug, družbenih organizacij itd.

V odgovoru na vprašanje o zboljšanju življenjskega standarda je Jendrychowski rekel, da je poljska vlada lani ubrala pot hitrejšega zboljševanja življenjskega standarda in da bo tudi v prihodnje ukrenila v tem smislu vse, kar je v njenih močeh. Od 92 milijard predlanskim je narasel plačni sklad lani na 107 milijard zlotov, letos pa je planiran na 117 milijard. To pomeni, da je plačni sklad v dveh letih narasel za 24 milijard ali da so se realne plače delavcev in uslužbencev zvišale za dobrih 20%. Toda zvišanje plač je začelo ogrožati stabilnost trga. »Zato smo morali opozoriti družbo in delavski razred na to nevarnost.« Potrebni so bili ukrepi, da bi bili kos tako velikemu zvišanju plač in da bi zagotovili ustrezno razpoložljivost blaga na trgu. Najprej je vlada omejila investicije na raven iz leta 1955, izdatke za narodno obrambo pa zmanjšala

bližno v istem duhu sta govorila tudi poslanca Zvonko Brkić in Rato Dugonjić.

Predstavnik Zveze advokatskih zbornic Jugoslavije Prvoslav Vasiljević je poudaril, da je sprožil predlagani člen 11 v advokatskih organizacijah živahno razpravo, ker so dobili advokati vtis, da bi z njim spodbujali razvoj advokatskih pisarn na drugačni podlagi in da bi to privedlo advokaturu do njenega podržavljenja. Poverjenik ZIS Nikola Srzentić je znova obrazložil tisti del zakonskega osnutka, v katerem je govora o upostavitvi službe za pravno pomoč državljanom in o tem, da bi lahko zastopali stranke tudi drugi ljudje in ne samo advokati.

Po tej razpravi je ZIS prek svojega poverjenika predlagal novo formulacijo člena 11, po kateri bi lahko poklicno nudili pravno pomoč samo advokati, drugi ljudje pa bi lahko bili pooblaščenici strank in zagovorniki obtožencev samo s pogoji, ki jih predpisuje zakon za izpolnjevanje dolžnosti pooblaščenecv oziroma zagovornikov. S tem predlogom ZIS se je odbor za organizacijo oblasti in upravo v celoti strinjal in prešel potem na obravnavanje drugih določb, osnutka zakona o advokaturi.

Z ZASEDANJA PLENUMA GO ZVEZE BORCEV SLOVENIJE

TRETJI KONGRES Zveze borcev NOV Slovenije bo 26. aprila v Ljubljani

V razpravi je sodelovalo več tovarišev, ki so kritično obravnavali vsa področja dejavnosti organizacije ZB

Ljubljana, 12. marca. V klubu poslancev v Ljubljani so se danes dopoldne sestali člani sekretariata Glavnega odbora Zveze borcev Slovenije na plenumu, katerega dnevi red je obsegal poročilo sekretariata, razpravo in določitev datuma za sklicanje III. kongresa Zveze borcev NOV Slovenije. Zasedanja plenuma, ki ga je vodil tovariš Ivan Maček-Matija, se je udeležilo več predstavnikov našega političnega in javnega življenja, med njimi tovariši Miha Marinko, Boris Kraigher, Viktor Abelj, Janko Rudolf, Tone Fajfar, Jože Borštnar, Marijan Dermastia in drugi.

108.774 ČLANOV ZVEZE BORCEV

V imenu sekretariata je poročal tovariš Janez Vipotnik, ki je med drugim navedel, da šteje organizacija Zveze borcev Slovenije 108.774 članov, ki so združeni v 805 krajevnih organizacijah na podeželju, 78 terenskih organizacijah v mestih ter 128 občinskih in 11 okrajnih zvezah. Ko je obravnaval probleme šolanja in pridobivanja kvalifikacij, je tovariš Vipotnik poudaril vlogu srednje ekonomske dopisne šole za bivše borce, ki je bila odprta letos 1. marca in se je zanj prijavilo 2000 kandidatov, čeprav jih šola lahko sprejme v prvi semester le 500. V zvezi s šolanjem otrok padlih borcev oziroma njihovim vključevanjem v obrt in gospodarstvo sploh je poudaril, da je to stvar vse družbe. Trenutno imamo v Sloveniji še 10.500 otrok, ki mora zanje skrbeti družba, torej okrog 2000 manj, kot jih je bilo lani. Okrog 60% teh otrok prejema učne podpore, vendar so te podpore zlasti glede na čedalje višje stroške za vzdrževanje v internatih preizkušne.

V zvezi s spomeniško dejavnostjo je nedvomno važno tudi pripravilo, naj organizacije Zveze borcev postavljajo spomenike bolj premišljeno, s čimer se bo moč izogniti nezadovoljivi kvaliteti. Tovariš Vipotnik je dalje svetoval, naj se organizacije ZB glede na omejena denarna sredstva lotijo rajši drugih pomembnih dejavnosti, kot n. pr. urejanja partizanskih grobišč, ki pogosto niso urejena, niti primerno vzdrževana.

ZDRAVSTVENO STANJE, ZAPOSLOVANJE, IZVENARMADNA VZGOJA

V razpravi, ki je sledila referatu tovariša Vipotnika, se je prvi oglasil Jože Borštnar, ki je med drugim opozoril na nezadovoljivo zdravstveno stanje bivših borcev v novomeškem okraju, med katerimi jih okrog 150 boleha na odprti tuberkulozi. Ne samo, da bo temeljiteje treba poskrbeti za njihovo zdravljenje — večina njih socialno ni zavarovana — temveč bo treba tudi učinkovito zaščititi njihove družine, da se ne bodo kili boleznih prenesele tudi nanje. Tone Fajfar je nato obravnaval težaven položaj tovarišev, ki so neprimerno upokojeni ali pa nimajo pogojev za zadostno pokojnino. Opozoril je, da novi zakon o upokojitvah ne bo docela uredil teh problemov in da bodo republike same iz fondov socialnega zavarovanja morale oskrbeti dodatna sredstva za najnujnejše primere. Janko Rudolf se je dotaknil vprašanja zaposlovanja bivših borcev, zlasti zdravstveno šibkih in invalidnih ljudi in je pripomnil, da bo spričo strožjih meril, ki se bodo v prihodnosti uveljavila, treba prvenstveno upoštevati bivše borce, čeprav zanje nihče ne zahteva privilegirane položaja. Nato je Vlado Majhen obravnaval program srednje ekonomske dopisne šole za bivše borce in je pripomnil, da se mu zdi obtežen s predmeti, ki niso praktičnega pomena za slušatelje, ki so hkrati vključeni v proizvodno oziroma v gospodarstvo. Marijan Dermastia se je dotaknil zbiranja zgodovinskega materiala in je svetoval, naj se pri Zvezi borcev ali pri republiškem Muzeju NO ustanovi poseben oddelek, ki bo s modernimi pripomočki (magnetofoni itd.) začel zapisovati in zbirati spomine prvoborcev in drugih ljudi, ki bodo mimo kartografske obdelave posameznih področij iz NOB najboljša osnova za bodočo zgodovino NOB slovenskega naroda. Mitja Ribičič se je potem med drugim dotaknil izvenarmadne vzgoje, ki ni učinkovita, ker se je omejila predvsem na tisto, kar je predpisano z zakoni, na predvojaško vzgojo, medtem ko je izvenarmadna vzgoja nasploh zanemarjena. Množične organizacije, kot ljudska tehnika, Rdeči križ, Planinska zveza in druge naj bi prevzele breme tehnične in predvojaške vzgoje mladine, in na koncu pripomnil tovariš Ribičič.

Francoski visoki komisar za atomsko energijo na obisku v Vinči

Visoki komisar za atomsko energijo Francije Francis Perain, ki se mudi že dva dni pri nas, je obiskal včeraj skupaj s francoskim veleposlanikom v Jugoslaviji Vincentom Broustrajem inštitut za jedrske znanosti »Boris Kidrič« v Vinči. Francoski gost se je mudil v inštitutu tri ure, nato pa je imel predavanje o francoskem programu razvoja jedrske znanosti, ki so ga spremljale projekcije.

Pred proslavo »Dneva mladosti«

Letošnja tradicionalna štafeta s pozdravi predsedniku Titu, »Štafeta mladosti«, bo krenila 5. maja iz Kumrovc, rojstnega kraja tovariša Tita. Štafeta je enotna in bo šla skozi vse republike, steza pa je dolga 3500 km.

MALA STATISTIKA

Advokati in njih razmestitev

Odbor za organizacijo oblasti in upravo Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine obravnava osnutek zakona o advokaturi. Zanimivi so podatki o številu advokotov v naši državi in o njihovi razmestitvi.

- V začetku tega leta je bilo v Jugoslaviji 2227 advokotov, t. j. skoraj dvakrat več kot leta 1950, ko jih je bilo 1091.
- Razmestitev advokotov je naslednja: v Srbiji jih je 1065, Vojvodini 371, na Hrvaškem 593, v Sloveniji 106, v BiH 119, Makedoniji 72 in v Crni gori 21.
- Advokotov, ki so stari do 30 let, je 23, od 30 do 50 let starih je 1055, nad 50 let pa 1149.
- Zanimljiva je razmestitev advokotov po mestih: v Srbiji je v Beogradu 486 advokotov, v Nišu 32, v Kragujevcu 28, Požarevcu 22, Valjevu, Kruševcu in Sabcu po 20 in v Smederevu in Zaječaru po 14.
- V Vojvodini je v Novem Sadu 76, Subotici 44, Zrenjaninu 33, Somboru 39, Pančevu 27, Vršcu 18, Kikindi 11 in Sremski Mitrovici 16 advokotov.
- Na Hrvaškem jih je v Zagrebu 175, Splitu 25, na Reki 24, v Osijeku 21, Karlovcu 16 in Dubrovniku 14.
- V Sloveniji je v Ljubljani 35 advokotov, v Mariboru 15, Celju 16, Kopru 4.
- V BiH je v Sarajevu 31, Banji Luki 9, Mostaru, Tuzli in Bjeļjini po 6, v Dobouju 5 advokotov, v Brčkom 4 advokati.
- V Makedoniji jih je v Skoplju 25, Bitolju 10, Prilepu in Kumanovu po 8, Tetovu 4, Ohridu, Gostivaru in Titovem Velesu po 2.
- V Crni gori je izmed 21 advokotov v Titogradu 6, Hercegovem, Cetinju in Ivangradu po 3, v Nikšiću in Kotoru po 2, v Plevlju in Danilovgradu pa po 1 advokat.

Samo v Vojvodini ni nobenega mesta, kjer bi na sodišču ne bilo advokata, medtem ko v Srbiji v 12 sedežih okrajnih sodišč ni nobenega advokata, na Hrvaškem v 16, v Sloveniji v 7, v BiH v 30, v Crni gori 7, v Makedoniji nimajo advokotov sedeži okrajnih sodišč Debar, Delčevo, Derovo in Radovišče.

- Advokatskih pripravnikov je bilo konec lanskega leta 445, od teh v Srbiji 232, Vojvodini 46, na Hrvaškem 112, v Sloveniji 74, BiH 18, Makedoniji 2 in Crni gori 8.
- Po podatkih za Srbijo, Vojvodino in BiH je advokatskih pripravnikov, ki so stari do 30 let, 44, od 30 do 50 let jih je 236, nad 50 let pa 24.

UZAKONITJE SKRB ZA OTROKE PADLIH BORCEV

Tovariš Kraigher je ob koncu razprave med drugim svetoval, naj bi skrb za otroke padlih borcev uzakonili, tako da bi bili

Z ZASEDANJA SKUPŠČINE REPUBLIŠKEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

VSAKO LETNI DEFICIT pri izplačilu pokojnin

invalidnin in otroških dodatkov zahteva čimprejšnje rešitve

Ljubljana, 12. marca. Na dnevnem redu današnjega zasedanja skupščine republiškega Zavoda za socialno zavarovanje je bila razprava o predračunu socialnega zavarovanja za tekoče leto 1957. O tem predračunu je skupščina že razpravljala na seji novembra minulega leta, vendar pa so nekateri novi elementi terjali dodatne spremembe. Tako je treba upoštevati povečano število aktivnih zavarovancev, s čimer se poveša tudi celoten plačni sklad, dalje povečano število upokojevcev in predvideno povečanje števila zdravstvenih uslug.

Po sedaj predloženi in sprejeti predračunu, ki bo dan v presoji izvršnemu svetu Ljudske skupščine, so za postavke dolgoročnega zavarovanja, to je za izplačila pokojnin, invalidnin in otroških dodatkov predvideni izdatki v skupnem znesku 16 milijard in 655 milijonov dinarjev, dohodki pa naj bi znašali 13 milijard 270 milijonov dinarjev, pri čemer nastane razlika v škodo dohodkov v višini treh milijard in 384 in pol milijona dinarjev.

Na osnovi kasnejše izglasovane sklepa, po katerem naj bi razdelitev prispevne stopnje, ki znaša 38%, popravili tako, da bi odmerili okrajnim zavodom za zdravstveno zavarovanje 12,5% namesto prvotno predvidenih 12 odstotkov, pa se zgoraj omenjena razlika med dohodki in izdatki poveča še za 270 milijonov din.

Današnja skupščina je resno zahtevala, naj bi čimprej uredili vprašanje stalnih letnih deficitov

v skladih za dolgoročno zavarovanje. Višji izdatki za pokojnine, invalidnine in otroške dodatke ter ostale dajatve iz tega sklada nastajajo glede na strukturo našega prebivalstva, ker imamo procentualno več upokojevcev kot ostale republike. Republiški zavod plačuje obresti še za lanskoletni nepokrit deficit, ki je znašal nekaj več kot dve in pol milijardi dinarjev, letos pa bo ta deficit, kot ga predvideva predračun, še večji, ne da bi bilo moč z varčevanjem stanje popraviti, saj je upravičencem treba izplačati tako pokojnine kot ostale dajatve iz tega sklada. Izvršni odbor skupščine bo zato pri Zveznem zavodu za socialno zavarovanje vnovič zahteval, naj stvar naposled uredijo bodisi z izravnalnimi skladi ali kako drugače.

BOLJSE GOSPODARJENJE Z MANJŠIMI STROŠKI

Primanjkljaj, seveda dokaj manjši, pa je po podatkih okrajnih zavodov predviden tudi v predračunu sklada za zdravstveno zavarovanje. Skupni izdatki znašajo nekaj več kot 8 milijard, dohodki pa nekaj več kot 7 milijard 800 milijonov dinarjev. S prebitkom lahko računajo le štiri okrajni zavodi, in sicer ljubljanski, mariborski, celjski in trboveljski. Pri vseh ostalih je predviden primanjkljaj, največji

pri koprskem, ptujskem, mursko-soboškem in goriskem. Prav glede na tak položaj je skupščina določila že omenjeno novo porazdelitev sredstev, po kateri naj bi pri razdelitvi prispevne stopnje dobili okrajni za zdravstveno zavarovanje 0,5% več, kot je bilo prvotno mišljeno.

Celotna zdravstvena služba in nudenje zdravstvenih uslug terja dejansko velike izdatke, ki se bodo še povečali pri nadaljnjem širjenju zdravstvene mreže in pri nadaljnjem dvigu zdravstvene ravni, vendar pa so bile tehtne ugotovitve med današnjim razpravo, ko so posamezni člani skupščine opozorjali na to, da bi bilo treba marsikje s sredstvi, ki jih daje socialno zavarovanje za zdravstveno varstvo, bolj varčevati, seveda ne na škodo zavarovancev, pač pa z boljšim gospodarjenjem, odkrivanjem raznih izigravanj itd.

LE FINANČNI USPEH

Današnja skupščina je sprejela tudi nekatera dopolnila k odmerjanju posebne stopnje prispevka za zdravstveno zavarovanje, ki ga plačujejo tista podjetja, ki imajo nadpovprečno število obolenj. Na skupščini so kritizirali, da se je odmerjanje tega prispevka sprejelo zgolj v to, da dobe okrajni zavodi od podjetij denar, ki jim ga v proračunih primanjkuje. Tako so zavodi sicer dosegli finančni efekt, skupno so podjetja v Sloveniji izplačala na račun te posebne stopnje 700 milijonov dinarjev, to je več kot v LR Srbiji, ki ima trikrat več zavarovancev, povsem pa so zanemarili preventivni namen, ki ga je prvotno tudi imela ta dajatev.

POSVETOVANJE O ELEKTROINDUSTRIJI SLOVENIJE

Zadovoljitev potrošnikov in problematika v elektroindustrijskih podjetjih

Maribor, 12. marca. — V mali dvorani hotela »Orele« v Mariboru se je zbralo 70 zastopnikov republiškega Elektroindustrijskega društva in elektroindustrijskih podjetij iz vse Slovenije na dvodnevno posvetovanje.

Glede na to, da bodo nosili štafeto samo podnevi, bodo morali udeleženci štafete dnevno prečiti od 180 do 210 km. Ob odhodu štafete iz Kumrovc bodo priredili vrsto množičnih kvalitativnih športnih in kulturno-umetniških nastopov ter tradicionalno atletsko tekmovalno na 30 km, ki se ga bodo udeležili naši ugledni atleti. Predviden je tudi množičen izlet Zagrebčanov v Kumrovec. Pohod štafete, svečanosti in proslava v Beogradu bodo posneli za film.

Ogled »Beogradskega sejma«

Predstavniki podjetja »Beogradskega sejma« so včeraj povedli skozi še nedograjene paviljone in poslopja na sejmu domače in tuje novinarje, člane diplomatskega zbora in predstavnike gospodarskih podjetij, da bi jih seznanili z nameni sejma, ki bo vsak čas dograjen. Glavni inženir gradbišča Radoslav Andrejevič in inž. Milan Krstić sta seznanila goste z novimi gradbenimi metodami, ki so jih uporabili na tem gradbišču. Za udeležbo na prvem svetovnem tehnični in tehničnih pridobitev« je prispelo nad 500 prijav iz naše države, od tujih družb pa so prejeli nad 2000 pisem. Vsa dela bodo končana skoraj mesec dni pred rokom, do 15. julija.

Reška ladjedelnica »3. maj« je svečano izročila tujemu lastniku novo ladjo »Mimina«

Včeraj dopoldne je zaplula iz reške ladjedelnice »3. maj« nova velika tovorna ladja »Mimina«, zakrožila po Kvarnerskem zalivu in potem svečano, ob tuljenju sirenen številnih ladij, zasidrala v reški luki, zaplula in pristala ob njeni potniški obali. Tu je direktor ladjedelnice Jure Vukasović izročil novo ladjo »Phocean Ship Agency« iz Londona. Poveljniki ladje, kakor tudi njen angleški lastnik Nikolas Eustatios so se zelo pohvalno izrazili o kakovosti te ladje. Ladja je dolga 141 m, pogonja jo Sulzerov motor s 5600 KS, njena hitrost pa znaša 14 milj na uro pri polni obremenitvi 12.860 ton blaga.

Posvetovanje je pripravilo elektroindustrijsko društvo — podružnica Maribor. Na programu je 10 referatov v raznih področjih elektroindustrije, katerih namen je prispevati k povečanju storilnosti in pocenitvi proizvodnje ter hkrati k zadovoljitvi vseh potreb na tržišču in želja potrošnikov. Danes so prebrali 6 referatov, med katerimi so bili nekateri čisto strokovni, drugi pa so obravnavali konkretno problematiko v elektroindustrijskih podjetjih in v trgovini pri prodaji njihovih proizvodov. O referatih je bila razprava.

Posvetovanje bodo nadaljevali jutri z branjem novih referatov in koreferatov ter razpravo. Nato bodo sestavili tudi zaključke posvetovanja.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LR SLOVENIJE

Podpredsednik odbora za organizacijo oblasti in uprave Republiškega zbora ljudske skupščine LRS sklicuje 39. sejo odbora za petek, dne 15. marca 1957 ob 19. uri v poslopiju Ljudske skupščine LRS. Predlog dnevnega reda: Obravnava referata o organizaciji gospodarstva v LRS. Iz tajništva Ljudske skupščine LRS

Izgradnja in ureditev donavske obale v Beogradu

Na včerajšnji seji ljudskega odbora Beograda so sprejeli sklep o ustanovitvi podjetja, ki bo investitor gradnje in ureditve donavske obale v Beogradu: pristanišče, obale, skladišnega prostora in drugih pristaniških objektov in naprav. V ljudskem odboru se dlje proučuje vprašanje ureditve desne obale Donave. Splošni načrt mesta določa zgraditev velikega tovornega pristanišča. Dosej so proučili samo podrobnosti za nekatero objekte, za druge pa so se začela študijska proučevanja.

Devizni tečaj

Na rednem sešnanju so bili dne 12. marca 1957 zaključki po naslednjih tečajih:

US dolar	4.500, 4.215, 1.305, 0,4
Latv	12.500, —, 11.428,57, 1.250,34; DM —, —, 170,237,52, 2.283,32; Bfrs 6.200, —, 8.200, 1.266,68; Ffrs 1.150, 1.200, 1.180,51, 1.277,28; Sfrs 60.000, 70.100, 71.617,63, 943,90; Lit 720, —, 719,12, 1.303,16; Lit Trst 531, 513, 532, 1.058,53; Lit Gor 460, —, 460, 858,33; HF 110.000, —, 78.907,15, 900,82; Eg Latv —, 2.600, 3.333,33, 310,13, o. dolar ZSSR 4.000, 3.815, 5.000,11, 1.166,70; o. dol. Dan. 1.760, 1.570, 1.848,24, 449,41; o. dolar Izr. 1.610, —, 1.548,14, 418,04; o. dol. Urugvaj 1.850, 1.515, 1.613,23, 437,74; o. dolar ZSSR 1.600, —, 1.797,61, 499,20; o. dol. Čile 1.820, —, 1.620, 440; o. dol. Vzh. Nem. 1.700, 1.500, 1.851,85, 417,28

Opombe: Številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLR, 4. ažio v %.

Kulturne VESTI

MEDNARODNA KONFERENCA V LJUBLJANI

Te dni je v Ljubljani — začela se je v ponedeljek — mednarodna konferenca varilskih strokovnjakov iz Anglije, Belgije, Holandije, Francije, Italije, Švice, Nemčije in Jugoslavije. Konferenca je v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Strokovnjaki v okviru Internacionalnega inštituta za varjenje sestavljajo nadaljnje zvečke varilskega slovarja v dvanajstih jezikih. Proti zvezek, ki vsebuje slovensko in srbohrvaško terminologijo, je s podporo UNESCO izdelal. Od Jugoslovanov prisotnega konferenci prof. Radopković iz Beograda in tovariš Štular iz Ljubljane. Varilski strokovnjaki bodo v četrtek, po končani konferenci, obiskali Poslojnsko jamo in ladjedelnico »3. maj« na Reki.

SLAVISTICNA REVIIJA V BERLINU

Slavistični inštitut pri Akademiji znanosti v ozhodnem Berlinu, ki je založil in izdal že več pomembnih del s slavističnega področja, je pričel tiskati tudi posebno slavistično revijo. Imenuje se »Zeitschrift für Slavistik«, urejajo pa jo znani slavisti H. Bielefeldt, R. Fischer, F. Lietzner in E. Winter. Revija si je, kakor izjavlja redakcija, dala nalogo, da v Nemčiji prebudi in polni zanimanje za poznavanje slovenskih narodov in namerava v ta namen pritegniti k sodelovanju slaviste vseh držav. Revija prinaša predvsem članke in razprave iz zgodovine slovenskih književnosti, jezikoslovja, etnografije, hkrati pa spremlja sodobno kulturno življenje vseh slovenskih narodov, njihovo sodobno literarno ustvarjalnost, znanost ter priložne kritike, ocene, bibliografije in beležke s področja slavistike. Med teksti prvih številk revije sta tudi razpravi o notranji jezikovni formi balkanskih narodov in o nastanku glagolice. Inštitut prakar pripravlja tudi izdajo dveh pomembnih publikacij: zbornik o nemško-slovenskih odnosih in delo prof. J. Schutza »Geografska terminologija v srbohrvaškem jeziku«.

GOSTOVANJE DUNAJSKEGA BURGTEATRA

Nedavno so se povoljno zaključili pregovori med upravo dunajskega Burgteatra in nizozemskimi gledališči. Domentli so se, da bodo Dunajčani gostovali letos v začetku poletja v Haagu, Amsterdamu, Rotterdamu, Hilversumu in Utrechtu. Čeprav se ni dokončno določil repertoar gostovanja, predvidevajo, da bo Burgteater prikazal nekatera dela avstrijskih dramatikov Schmitzlerja in Huga von Hofmannsthalera. Oba dramatika sta stalno na repertoaru dunajskih gledališč, njihova dela pa cenijo hkrati kot največji uspeh novejši avstrijske dramatike.

VELIKA LIKOVNA RAZSTAVA V SARAJEVU

Društvo likovnih umetnikov Bosne in Hercegovine je priredilo ob dvanajstletnici osebodobote Sarajeva svojo petindvajseto društveno razstavo. Na tej jubilejni razstavi, ki so jo predvojašnji umetniki odprli, razstavljajo svoja dela 24 slikarjev in kiparjev, skupno blizu petdeset del, slik in kipov. Razstava bo odprta mesec dni.

200-LÉTNIKA GOLDONIJEVEGA ROJSTVA

Konec prejšnjega meseca so v Italiji začeli orstvo proslav ob priliki 200-letnice rojstva znamenitega italijanskega komediografa Carla Goldonija, ki je, doma iz Benetk, po svojih delih znan tudi Slovencem. Italijanski tisk in radio osak dan prinašata poročila o spominjskih slavnostih v čast Carla Goldonija. Goldoni je obževal Benetke in njihovo občinstvo, ki mu je bilo vedno zvesto in vedno zanj nanduseno. Njegov smeh pa ni slonel na pikantnih namigovanjih in satirah, parodijah in podobnem, temveč na živi umetniški komičnosti, ki je imela vir v njegovem temperamentu in ki mu je prinesla slavo ne le doma, temveč tudi po svetu.

NAJVEČJI KATALOG NA SVETU

Britanski muzej se je nedavno lotil največjega založniškega podjetja, kar jih ponudi zgodovinska tiskarstva. Odločil se je izdati katalog vseh knjižnih izdaj, kar jih je v deželah zahodne poloble izšlo od Gutenbergove iznajdbe do leta 1955. Katalog bo po vsej priliki obsegal okrog 5 milijonov gesel. Po načrtu bo v teku šestih let izšel v 300 zvezkih, tako da bo vsak teden en zvezek prišel iz tiska. Britanski muzej je v zvezi s to nalogo povabil k sodelovanju okrog 2000 bibliotekarjev iz Evrope in Amerike. — Sooj čas je podoben katalog nameravala izdati Nemčija, a izšlo je samo 14 zvezkov.

Nevesele vesti

Gaze prihajajo nerazveseljene vesti. Po vkrakanju čet OZN se nadaljuje velike demonstracije prebivalstva, ki zahteva vrnitev egipčanske uprave. O eni teh demonstracij je general Burns rekel, da so bile te OZN primorane streljati čez glave demonstrantov in uporabiti solzilni plin. Izraelsko zunanje ministrstvo pa opozarja, da se je balo znovala dejavnost tedanjih (pripadnikov egipčanskih komandov). Za primer navaja incident pri Nir Jitkaku, kjer sta bila dva Izraelca ranjena, ko je njihov avto zavozil na mino. Izraelska vlada opozarja na možnost, da bi nastal napet položaj, če te OZN »ne bodo mogle uspešno izpolniti svoje naloge in preprečiti fednaskih napadov čez demarkacijsko črto«.

Po kratkem presledku je položaj v tem delu sveta spet napet. Nastane vprašanje, kakšna bo vloga čet OZN na tem področju in koliko lahko delujejo v okviru nalog, ki so jih dobile od Generalne skupščine. Povsem napačno je mnenje, da bi utegnili nastati napet položaj, če te čete ne bi nastopile uspešno. Njihova učinkovitost je jasno določena s dosedanjimi resolucijami in mandatom, ki so ga dobile od OZN.

Generalna skupščina je predvsem naročila svoji vojski, naj zasede demarkacijsko črto in sicer z obeh strani, in deluje v okviru sklepov OZN, toda samo v popolnem soglasju z deželami, na katere ozemlju operira. Izrael ni dovolil četam OZN, da bi prišle na njegovo ozemlje, in zato so se vedno samo na egipčanskem. Nihče ni razumel stvari tako, da bi se morala vojska OZN avtomatično spremljati v nekako okupacijsko silo v Gazi, Sarm el Sejku ali kje drugje na Golanjskem polotoku, ker je za to predvsem potrebna privolitev dežele, in ozemlja katere deluje. Se manj pa na bi te vojske pripadla kakršnakoli vloga v obravnavanju spornih političnih ali pravnih vprašanj. To se lahko zgodi spet samo na izrecno zahtevo in s privolitvijo dežele, v kateri se čete OZN mude.

Rasno razlikovanje

PRED NOVIM ZAKONOM O ZAŠČITI DRŽAVLJANSKIH PRAVIC V ZDA

v Združenih državah Amerike polagoma izginja

Washington, 12. marca (Tanjug). V tukajšnjih dobro obvečenih krogih menijo, da bo v kratkem izglasovan zakon o zaščiti državljanov pravic. S tem bi bil zlomljen 70-letni odpor zagovornikov rasnega razlikovanja. To mnenje sloni na dejstvu, da se vlada iz zunanje-političnih razlogov zdej bolj zavzema za ureditev tega vprašanja kakor prej.

Pristaži tega zakona zdej vztrajajo na tem, naj bi se začele razpravljati v plenarnem Predstavnškega doma in Senata, da bi pridobili na času za zlom morebitne obstrukcije demokratov v Juga, preden bo zasedanje konec julija zaključeno. Vlada je predložila Kongresu štiri zakone, po katerih bi ustanovili dve komisiji, da bi proučila kršitve državljanov pravic, pravosodno ministrstvo pa je ustanovilo poseben oddelek za proučevanje tega vprašanja.

Iz podatkov zveznega preiskovalnega urada je videti, da od najmanj 3 milijonov črncev v volilno pravico nad milijon. V tej državi na črnce tudi gospodarsko pritiskajo, tako da jim nocoj dati ne hipotečnih posojil ne kratkoročnih kreditov. Črnske farme propadajo, njihovi lastniki se selijo na Sever.

Dosedanje mesec dni trajajoča razprava o teh zakonih so spremljali številni rasistični izpadi. V parlamentih 7 južnih držav so izglasovali 13 rasističnih zakonov, tako jih je zdej v veljavi nad 130. Vrhovno sodišče v Georgiji je prepričilo nekemu črnskemu študentu, da se ni mogel vpisati na državno univerzo. Skupščine teh držav so izglasovale resolucijo, v kateri obtožujejo 6 članov Vrhovnega sodišča ZDA »največjega narodnega zločina«, ker so pred tremi leti izglasovali odlok o opustitvi rasnega razlikovanja v šolah. V mestu Birminghamu v državi Alabami so razjarjeni pristaži tako imenovanega sveta belih državljanov linčali nekoga belca, ker je v železniški čakalnici sedel v družbi s črncom. Namesto da bi policija zaščitila napadnega, ga je še kaznovala zaradi kršitve prometnih predpisov. Sodišče v Montgomeryju je obsodilo člana Ku-Klux-Klana, ker so metali bombe v črnske hiše, in jim pripravilo, naj boj za ohranitev rasnega razlikovanja bijejo z zakonitimi sredstvi. Uprava univerze v mestu Jacksonu (Mississippi) je izključila kakih 400 črnških visokošolcev, ker so stavkali proti profesorju, ki je v tisku napadel organizacijo za zaščito črnških pravic.

Vzlic vsemu temu pa so se v južnih državah ZDA medrasni odnosi država leta vendarle nekoliko izboljšali. V poročilu združenja uradnikov južnih časnikov je poudarjeno, da so v februarju odpravili rasno razlikovanje na šolah v šestih nadaljnjih okrajih, tako da je naraslo število okrajev, kjer ni več rasnega razlikovanja v 17 južnih državah od skupnih 3000 na dobrih 600.

Poročilo Sveta južnih držav organizacije za izboljšanje človeških odnosov trdi, da je število

volilnem imeniku vpisanih črncev zadnja štiri leta naraslo na 20.000 in da znaša zdej 1.200.000. V 24 južnih mestih so uveljavili odlok Vrhovnega sodišča o odpravi rasnega razlikovanja v avtobusih. Pred 15 leti je samo 2 % belcev odobravalo odpravo rasnega razlikovanja v šolah, zdej pa je ta odstotek narasel na 14.

Zasedanje Vrhovnega sovjeta RSFSR

Moskva, 12. marca. V Kremlju se je danes začelo zasedanje Vrhovnega sovjeta Ruske SFSR. Na dnevnem redu so osnutek plana in proračuna za leto 1957, ustanovitve novih komisij republiškega Vrhovnega sovjeta, razširitev prezidija, ustava Karelske avtonomne republike, potrditev ukaza prezidija republiškega Vrhovnega sovjeta in izvolitev vrhovnega sodišča.

Predsednik republiškega ministrskega sveta Jasnov je poročal o letošnjem družbenem planu, finančni minister pa o proračunu. Popoldne je bila razprava o obeh osnutkih. J. P.

Črni in beli študentje složno v skupnih prostorih na neki visoki šoli v Texasu

ANTON JUGOV V NARODNEM SOBRANJU

Bolgarski odnosi z deželami na Balkanu

Sofija, 12. marca. Radio Sofija je poročal, da se je predsednik bolgarske vlade Anton Jugov na večeršnjem zasedanju Narodnega sobranja v poročilu o obisku bolgarske delegacije v Sovjetski zvezi dotaknil tudi vprašanja stikov med Bolgarijo in nekaterimi deželami na Balkanu. Ko je govoril o stikih med Jugoslavijo in Bolgarijo, je poudaril, da si bolgarska vlada tudi v prihodnje prizadevala, da bi okrepila stike in sodelovanje z jugoslovansko sosedo na podlagi medsebojnega spoštovanja in nevmesavanja v notranje zadeve. Jugov je pripomnil, da je v interesu nadaljnje krepitve prijateljskih stikov med narodoma obeh dežel, da ta načela najstrože spoštuje tako Bolgarija kakor tudi Jugoslavija. Ne glede na nekatera različna gledišča o vprašanih medsebojnih stikih med socialističnimi deželami, različne-

ga obravnavanja teh vprašanj in nekaterih temeljnih vprašanj marksizma-leninizma se po mnenju Jugova stiki med Bolgarijo in Jugoslavijo morejo in morajo izboljšati in razširiti.

Jugov je nadalje rekel, da dela bolgarska vlada v tej smeri vse, kar je potrebno, da pa še zmerom ni našla ustreznega razumevanja. Takoj je poudaril, da je razširitev stikov in sodelovanja med obema deželama prav tako odvisna od odnosa jugoslovanskih voditeljev do teh vprašanj in pripomnil, da ne misli, da bi lahko bil »obstoj socialistične Bolgarije kot sosedje Jugoslavije jugoslovanskim narodom indiferenten«.

V nadaljevanju svojega govora je Jugov poudaril, da je Bolgarija zainteresirana na tem, da so njeni stiki z deželami na Balkanu tesni in prijateljski in da se vsa sporna in neurejena vprašanja z njimi uredi s pogajanjem. V tej zvezi je Jugov izjavil, da so bili doseženi glede stikov med Bolgarijo, Grčijo in Turčijo nekateri pozitivni uspehi. Mnenja, ki jih je izmenjala zadnje čase bolgarska vlada s turško v nekaterih zadevah obojestransko koristi, upravičujejo upanje, da je razširitev medsebojnega sodelovanja in ureditev prijateljskih stikov med obema deželama docela možna. Nekateri pozitivni uspehi, doseženi v stikih z Grčijo, so po mnenju Jugova ugodno vplivali na položaj na Balkanu in pripomogli k zmanjšanju mednarodne napetosti. Jugov pa je pripomnil, da mora z obžalovanjem ugotoviti, da več konstruktivnih predlogov bolgarske vlade za nadaljnje izboljšanje stikov med obema deželama ni našlo na ustrežno razumevanje pri vodilnih krogih Grčije. Na koncu je Jugov govoril o stikih med socialističnimi deželami.

Otok ob brazilski izboklini

Ze več mesecev je brazilski otok Fernando de Noronha v središču pozornosti ameriškega brazilskega tiska. Kako to, da so nenadoma zagrnili tolikšen vrk za otok tega na pol zapuščenega otoka, 245 km oddaljenega od obale, na katerem je najti razen majhnega števila revnih ribiških družin samo neznatno brazilsko stražo, ki šteje 70 vojakov?

Otok Fernando de Noronha, ki obsega 18 kv. km, je vzklonil iz pozabe tedaj, ko so se začeli Američani z Brazilci pogajati o tem, da bi drugi prvom dovolili zgraditi oporišče za usmerjane izstrelke na otoku.

Ko so pogajanja še trajala, se je pred otokom zadržalo pet ameriških vojnih ladij, ki so se mudile v brazilskih vodah lani od 15. novembra do 15. decembra. Zvedevali brazilski novinarji, ki so takoj potem, ko so ladje odplule, prišli na otok, so poiskali tudi sledove tujih »obiskovalcev« in zastavili ribičem vrsto vprašanj. Ta anketa novinarjev med ribiči je bila tedaj v Braziliji zelo aktualna.

Nekateri ribiči, ki so lahko pokazali zaslužene dolarje, so se brez pomislekov izrekli za to, da bi postal otok ameriško oporišče. Neki starejši črnc je namesto

odgovora samo zamahnil z roko in dejal: »Prepir je stvar belcev«. Neki ribič je pripomnil: »Vse se mi tako zdi, da se bo s temi vami projektili naš otok spremenil v nekakšen nov Suez.«

Dejstvo je, da ima otok Fernando de Noronha že zdej nekaj stičnega s Suezom, ker so začeli govoriti o njem tedaj, ko je bila suezska kriza na vrhuncu, ko so začele ladje z dragoceno nafto pluti okrog Afrike. Površni pogled na zemljevid pove, da je moč prehod po Atlantiku skozi ožji del med Južno Ameriko in afriškimi »kolenom« Afrike (komaj 1800 milj) odlično nadzorovati z oporišč ob severovzhodni brazilski vzboklini.

Vojna na Suezu in vrenje med arabskimi narodi sta dejansko samo še bolj opozorila na strateški pomen brazilske severovzhodne izbokline. Od nje pa do obale Zahodne Evrope je enaka razdalja kot od ZDA do Zahodne Evrope (4000 milj), vrh tega pa je razdalja med Natalom na brazilski obali in Dakarijem na afriški najkrajša razdalja med evroafriškim področjem in ameriškim celinama. Za evropsko silo, ki bi zagospodarila v Severni Afriki (onod so operirale Rommelove divizije), bi bila najbolj do brazilskega celin od Dakarija pa bi lahko po isti poti napravili najkrajši skok v afroevropski prostor.

V sredini tega največjega prehoda med Starim in Novim svetom je ribiški otok Fernando de Noronha. Američani pravijo, da jim je otok Fernando de Noronha potreben zato, da lahko z njega opazujejo poskuse poletne usmerjevalnih izstrelkov, ki jih pošiljajo s Floride 5000 km daleč vse do britanskih otokov na Južnem Atlantiku.

Usmerjevalni izstrelki postajajo čedalje bolj sodobno orožje. Medtem ko je izšlo ameriško letalstvo 1954. leta 90 % svojega proračuna za letala, komaj 10 % pa za usmerjevalne izstrelke, ne je zdej odstotek v prid tem izstrelkom povzpel na 35. Na drugi strani so v britanski Spodnji zbornici sklenili ustanoviti prvi britanski polk

s takim oročjem ter ugotovili, da Sovjetska zveza zdej pripravila dirigirane izstrelke, ki bi leteli 100 km visoko s hitrostjo nad 8000 km na uro.

Američani so se že lani v januarju začeli z Brazilci tajno pogajati o otoku Fernando de Noronhi in so sporazum dosegli letos. Očitno pa so začeli Brazilci omahovati ob misli, da utegne ta otok, če postane ameriško oporišče, priklicati morebitni atomski spopad na prag njihove dežele. Pogajanja so prišla v javnost v času Suezske krize. Brazilci so že načelno privolili, potem pa je predsednik Kubiček to privolitve preklical, češ da bodo stvar znova proučili. Sporazum, ki so ga končno dosegli, govori o tem, da so Američani sprejeli vrsto brazilskih protipredlogov. Namesto 20 let bodo lahko uporabljali otok samo 5 let, če sporazuma ne bodo potem podaljšali. Otok bo ostal pod brazilsko suverenostjo in poveljstvom, potem ko bo sporazum potekel, pa bodo vse naprave, ki bi jih Američani postavili, pripadle Braziliji. Razen tega so se ZDA načelno obvezale, da bodo Brazilijo širokogrudneje podprli v njih ekonomskem razvoju. Brazilija je zahtevala od ZDA od 400 do 500 milijonov dolarjev za izgradnjo pristanišč, jeklarn, električnih central itd. Kako so se o tem sporazumeli, niso objavili, vendar pa izid pogajanj priča o tem, da posega težišče brazilskega gibanja za politično in gospodarsko osamosvojitve na ekonomskem področju, da je to boj za industrializacijo, za razvijanje nacionalne petrolejske industrije, za nacionalizacijo atomskih surovin in sodelovanje s tujim kapitalom na sprejemljivi podlagi. Jaša Almulj

Z VSEH STRANI SVETA

ZDA STRAH PRED ATOMSKO VOJNO

Washington, 12. marca. (AFP). Načelnik ameriške civilne obrambe Val Peterson je izjavil, da bi terjela atomsko vojna v Ameriki milijone človeških žrtev. V svojem govoru, ki ga je imel na seji ožega odbora za finance Predstavnškega doma, je rekel, da bi Amerika tudi v primeru, če bi izšla za zakonitica več kot 32 milijard dolarjev, lahko zaščitila komaj 60 % prebivalstva. »Če bi prišlo do vojne, bomo izgubili milijone Američanov in zato je edini način, da se izognemo vojni.«

ETIPIJA NIXON V ADIS ABEBI

Adis Abeba, 12. marca. (P). Cesar Hailu Selasije je sinoči sprejel ameriškega podpredsednika Nixona, ki mu je izročil osebno poslanico predsednika Eisenhowerja. Nixon je večer prisel v Etiopijo na uradni obisk in se bo tu, kakor menijo, razgovarjal o možnostih, da bi Etiopija dobila od ZDA vojaško in gospodarsko pomoč.

FRANCIJA PREDSEDNIK COTY POJDE V RIM

Pariz, 12. marca. (AFP). Zunanje ministrstvo je sinoči objavilo komunikacijo, ki pravi, da bo predsednik republike René Coty potoval v Italijo in vrnil obisk predsedniku italijanske republike, ki je bil lani v Franciji. René Coty se bo mudil v Italiji od 9. do 12. maja.

FILIPINI AMERIŠKI MANEVRI

Manila, 12. marca. (Reuters). V vodah otoka Luzona bodo od 17. marca do 3. aprila manevri ameriških pomorskih sil, največji po drugi svetovni vojni. Na njih bo sodelovalo okrog 60.000 mornarjev in vojakov, 90 ladij in okrog 400 letal.

MADŽARSKA OBSODBE MLADOLETNIKOV

Budimpešta, 12. marca. Budimpeštansko okrožno sodišče je sinoči obsodilo 6 mladoletnikov, ki so jih obtožili, da so skrivali orožje, na zapor od 3 do 5 let.

JANKO JERI

Vino, kruh in nepismenost

»umetniškega registra« nekoga pisca, vendar da se med temi častitljivimi starinami potikajo v glavnem pocestnice in faloti vseh vrst: od političnih sleparjev do prekupčevalcev z narkotičnimi drogami, izmed katerih ima sleherni »za bregom« vsaj tak škandal, kakor je tisti (Montesi), ki se tako polževo razpieta pred porotnim sodiščem »Serenissime«. Sicer je vsakemu na prosto dano, da na svoji paleti izbira barve po okusu. Tako je na primer nekemu zelo všeč zelena barva in z njo popleska vse, kar opazi: drevesa, hiše, ljudi...

Kaj hočem reči? Tudi kratka pot lahko radevednemu opazovalcu dosti pokaže, če hodi po njej brez predsodkov in seveda z odprtimi očmi, zlasti pa še, če svoja osebna doživetja in vtise poveže s statističnim gradivom, to bogato zakladnico dejstev. Le na ta način se mi zdi, si je moč tudi v kratkem času ustvariti kolikor toliko skladno podobo tuje dežele.

Simpatična neapeljska sopotnika, ki sta se mi pridružila v Rimu, sta sicer vedela za Jugoslavijo, nikoli pa nista slišala, tudi pred leti ne, o nekakšni »lubljanjski provinciji«, sta se po temperamentnem dvogovoru zedinila, da je moč dolgi, v Sredozemlje iztegnjeni Apeninski škorenji, v splošnem razdeliti na tri dele, vendar je — bolj kot pestra zemljepisna skala: od alpskega Severa do afriško vročega Juga na Siciliji — pomembna »sociološko-gospodarska računica«, če jo tako imenujemo, ki razbija to celoto v še bolj »oprjemljive pojme«. Podrobneje: industrijski, visoko civilizirani Sever, ki »vedno bolj ubaja v Evropo«, srednji, ki se tolaži s tem, da je blizu središča (Rima) in mu zavoljo te bližine večkrat kaj navržjejo, in Jug, kjer se »Kristus ni ustavil

samo v Eboliu«, kakor je naslovil Carlo Levi svojo znamenito knjigo, marveč prav tako v Kalabriji, na Siciliji, povsod v teh lepih, vendar preobljundenih krajih (samo v kalabrijski pokrajini se je od leta 1936 do 1951 gostota prebivalstva povečala od 131 do 193 ljudi na km²), kjer je kosov kruha manj kakor lačnih ust, in kjer je četrtina prebivalstva (nimamo razloga dvomiti o teh uradnih podatkih) obsojena na stalno revščino.

O Kalabriji sem že marsikaj slišal na beneškem kongresu PSI. Predstavniki kalabrijske federacije Mussolino je navajal zares pretresljive številke: polovica ljudi brez dela oziroma brez rednega zaslužka, prav toliko število ljudi ne zna pisati in čitati, stanovajske razmere dela prebi-

valstva obupne... s čimer je kongres rotil: Nehajmo že govoriti o zaostalosti Juga, o tem, da mu je treba pomagati, lotimo se raje dela! Preprečimo, da se globoki jez med Severom in Jugom, ki je danes eno izmed osrednjih italijanskih gospodarskih in političnih vprašanj, še ne poglobi v toliki meri, da bo praktično zares nepremostljiv. Ni res, da po zadnji vojni v teh krajih niso ničesar napravili, da bi ublažili nevzdružno stanje. Vlada je s posebnim skladom, ki ga je namenila tem krajem, ukrenila marsikaj, da bi pozivila kmetijstvo, ki je tod glavna gospodarska panoga, da bi z nekaterimi javnimi deli omilila vsaj najhujšo stisko. Toda v času, ko so na Jugu napravili plašen korak naprej, so na Severu napravili dva. Tu je jedro celotnega vprašanja.

Omenjeni kalabrijski predstavnik je bil dober govornik in govoril je na Severu (v Benetkah), kar velja posebej povedati. Toda obrobna anketa, ki sem jo skušal izpeljati med nekajednevnim potikanjem po kalabrijskih vaseh, me je prepričala, da ni pretiraval. Nasprotno, da je bil blag, da se je zares omejil na najnujnejše...

Tisti, ki je v Italiji »prodril« do Rima, ne pozna Italije. Južnjaki štejejo severnjake za pritepenice in se pri tem ponosno sklicujejo, da je italijansko »državotvorno seme« vzniklo na Jugu, da se je na Jugu začela velika borba za združitve italijanskih pokrajin.

Res je, da ima na primer italijanska pokrajina okoli Turina ali Milana več podobnosti s Slovenijo kakor pa na primer s Kalabrijo. Jug ima svojstven pečat: ne samo pokrajina, marveč vse, tudi ljudje, navade. Težavno je opisovati, ko smo tudi pri nas videli že več neorealističnih filmskih mojstrov, brali v prevodu Silona, Moravio in druge. Tu zlepa ni kaj dodati, omejit se je moč le na ugotovitev, da njihove podobe niso zgolj umetniško prepričljive, marveč resnične.

(Nadaljevanje jutri)

Dva svetova v Neaplju

Kalabrijske podobe

Vselej so me odbijale črnobeke popotne skice, v katerih je bilo moč skoraj dobesedno otipati tendenco, s katero se je pisec po navadi (tega občutka se pri prebiranju takih vtisov nisem mogel otresti) odpravil že z doma in je zavoljo te vnaprej zgrajene predstave ostal na pol slep za marsikaj, zlasti za tisto, kar se ni skladalo z njegovo na ta način ustvarjeno utvaro. Tudi me ne prepričajo ambiciozni kramljaji, ki skušajo na temelju nekaj na hitro roko improviziranih pomenkov meritorno razsojati o življenjskem utripu, sedanjosti in prihodnosti neke dežele.

Ne bi žrtvoval skopo odmerjenih vrstic za ponavljanje teh znanih stvari, če ne bi tudi o naši bližnji zahodni sosedbi bral popotne utrinke, iz katerih sem (na) navedem le ta primer) slednjije izluščil, da je sicer v Rimu nekaj občudovanja vredne antike, da ne ponavljam vsega

Nabrežje, ki slovi za najlepše v Italiji: Lungomare v Reggio Calabria

PRVI OBJEKTI zdravstvenega naselja

- V petnajstih letih naj bi v Ljubljani preuredili
- in na novo zgradili vsa poslopja kliničnih bolnišnic
- nišnic — Stare klinike čedalje bolj potrebujejo
- nova, sodobno urejena poslopja

Sedanjih neustreznih prostorov in neurejenosti v kliničnih bolnišnicah v Ljubljani ni moči rešiti z adaptacijami, le z novogradnjami bi stvar izboljšali. Isto velja za vse inštitute in druge objekte medicinske fakultete. O tem že dolgo razmišljajo ne samo na fakulteti in v kliničnih bolnišnicah, ampak tudi na Svetu za zdravstvo. V ta namen so pri Svetu ustanovili poseben biro. Njegov namen je obrniti z namenom, da bi zvedeli, kako daleč so priprave za novogradnjo in kdaj bodo začeli z deli.

KAJ PREDVIDEVAJO NAČRTI
Celotni plan predvideva zavidavo na prostoru sedanjih klinik

in inštitutov na eni in drugi strani Zaloške ceste. Novogradnje pa bi se razširile še na desno stran Ljubljane za sedanjo »Cukrarno« do Poljanske ceste, deloma še na prostor med vojašnico na Poljanski cesti ter klavnico do Gruberjevega prekopa. Na tem prostoru bodo predvidoma centralna kotlarna in pralnice ter skladišče. Na mestu sedanjih vrtov med Ljubljano in Poljansko cesto pa bi bila osrednja stavba — dekanat medicinske fakultete. Ostali prostor bi zavzeli vsi inštituti fakultete. Klinike naj bi ostale tam, kjer so sedanji inštituti in bolnišnice, to je na obeh straneh Zaloške ceste. Nekatere izmed klinik pa

čene. V tem kompleksu je predvidena tudi bodoča mestna bolnišnica, novi Zavod za transfuzijo, ki je že v gradnji.

GRADILI NAJ BI V ETAPAH

Vsa gradbena dela so predvidena za dobo 15 let, seveda če bodo finančna sredstva na razpolago. Graditi bi začeli hkrati na različnih krajih, tako da bi postopoma pridobili manjkajoče prostore ter inštitute, v katerih ni moč več delati. Vsa ta dela bo treba vskladiti z gradnjo nove kotlarne, ki je preobremenjena in ni moči nanjo vezati nobenih priključkov. Najprej bi začeli graditi klinični blok. To bo zgradba s 13 nadstropji, kjer je zdaj Zavod za transfuzijo krvi, rentgenološki inštitut in onkološki inštitut, vzporedno z levim bregom Ljubljane. S postopno gradnjo bi omogočili vselitve nekaterih klinik (nevrološke in očesne), zatem pa bi začeli graditi naslednji klinični blok.

MOŽNOSTI IN REALNOST

Težav je precej. Denarnih težav ni treba posebej omenjati. Med drugimi je pa tudi ta, da je treba večino starih dotrajanih zgradb podreti. Težave so tudi z urbanističnim načrtom. Zaloška cesta pa je močna ovira za nemoteno delo in boljše povezavo med klinikami, velik promet pa tudi ne more potekati sredi kliničnega centra. Vsekakor bo v bodoče potrebno, promet preusmeriti proti Polju po eni severno ležečih cest, Zaloška cesta pa bi bila samo za notranji promet. Še bolj pereča pa je vprašanje Njegosove ulice, ki jo mislijo urbanisti podaljšati v smeri sedanje Lipičeve ulice čez Ljubljano do Poljanske ceste in tako okrepiti zvezo z Dolenskim.

ZAČELI BODO ŽE LETOS

Kredit, na katerega so računali že letos, še ni odobren. Razen Zavoda za transfuzijo krvi, ki bo letos dograjen, je predvidena gradnja modernega laboratorija pri infekcijski kliniki. To bo manjši, nujno potreben objekt, ki ga bodo predvidoma tudi letos dogradili. Glede na pretnost prostora sedanje klinike za nalezljive bolezni in na lanske letošnje slabe izkušnje pri epidemiji meningitisa je gradnja te klinike nedolžljiva. Zato bodo začeli z gradnjo, kolikor bodo dopuščala

finančna sredstva, že letos. Zaključili pa bi dela na temeljih do pritličja, nadaljevali pa prihodnje leto. Nova infekcijska klinika bo grajena ob sedanji in bo s staro kliniko v celoti povezana. V novi zgradbi bo sprejemni oddelek in ambulante ter okrog 70

Tudi Inštitut za sodno medicino nima ustreznih prostorov. Na sliki: njegov predstojnik prof. dr. Janez Milčinski

sodobno opremljenih izolacijskih sob. Kakšen bo potek gradenj v bodoče, za sedaj še ni moči povedati, kajti načrti so eno, možnosti pa drugo.

Bolnišnica na Jesenicah razpisuje

naslednja delovna mesta za:

- zdravniška sekundarija za interni oddelek
- dva rentgenska tehnika
- babico
- otroško negovalko
- osem bolničark
- šefa kuhinje — kuharja
- dve kvalificirani kuharici

Prošnje s kratkim življenjepisom in potekom dosedanjega službovanja pošljite na naslov: »Bolnišnica Jesenice — Jesenice«.

Plača po uredbi; dopolnilna plača po Pravilniku o plačah. Prosilci, ki bi lahko takoj nastopili službo, bodo prvenstveno upoštevani.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR IZ ROK V USTA

Mila zima nam je v mnogočem prizanese. Zlasti so je veselji potrošniki, ker jim je prizanesla z mnogimi stroški, ki so zvezani z mrazom. Manj kurjave je šlo. Manj kurjava pa so porabili tudi drugi veliki potrošniki, na pr. železnica. Kakor je vprašanje kurjave pereč problem za potrošnika, tako je bil pereč tudi za naše premovalce, ki se naročnikov kar niso mogli otresti, ker preprosto niso mogli vsem ustreči, dokler je bil mraz ali vsaj dokler smo ga lahko pričakovali. Zvezna ljudska skupščina je izglasovala posebno pooblastilo Zveznemu izvršnemu svetu, da lahko posebej premira proizvodnjo premoga, ki je dosežena iznad normalnih predvidenih tekoče proizvodnje. Pa še smo bili v težavah.

Kar iznenada pa sporočijo podjetja, ki prodajajo kurivo, da se jim kopiči na zalozah, nastaja nevarnost kvara, zaloge jim izprijavijo vsa razpoložljiva obratna sredstva, kupcev pa ni. Nočujo premoga, seveda še manj drva, ki so dražja. V težavah so bili tudi mnogi rudniki, ker niso našli sproti odjemalcev za premog. Da bi jih imeli na zalozah, pa ni močno. Ker prihajajo sicer v podobne finančne težave kot podjetja za promet s kurivom.

Na premožu hočemo pokazati, kako pihle okvire ima naše gospodarstvo za kakršnokoli manevriranje. Okviri so tako tesni, da živimo res samo iz rok v usta. To se je pokazalo še posebej jasno lani, ko so se začeli kazati prvi rezultati politike stabilizacije trga. Res, da je bila ta politika osnovana tudi na delnem zmanjšanju potrošnje (ne osebne), toda ko industriji ni bila več dana možnost, da svoje proizvode takoj sproti plačila na trg, so se začele nastajati težave. V industriji se je sprožil problem zaloz, proizvodnje, plasmans itd. To samo po sebi nikakor ni samo negativno, ker prav tak položaj šele postavi industrijo pred problem, kaj in kako proizvajati. Tudi v trgovini so se pokazale težave v prevelikih zalozah zasti nekurnega blaga. Tudi za trgovino taka situacija ni bila samo negativna. Tudi trgovino je začelo pritiskati tržišče, da bi začela trgovati in ne samo razdeljevati blago, ki ga industrija pač proizvaja in odda za razdelitev. Vse to so pozitivni rezultati stabilizacije trga.

PREOZKI OKVIRI ZA MANEVIRANJE

Ali RES PRENASEČENOST TRGA

Preناسičenost trga je lahko v določeni meri koristna za gospodarstvo, ker sili proizvajalca na zmanjševanje proizvodnih stroškov. S tem pa tudi na zadovoljevanje potreb na širši osnovi, ker se pri določeni kupni moči lahko absorbira večja količina blaga. To je pot, kako dvigati življenjski standard s povečano proizvodnjo. Toda takšna prenasičenost trga, kot se sporadično pri nas pojavlja in ki lahko nastane kar čez noč po največjem

ALI RES PRENASEČENOST TRGA

Preناسičenost trga je lahko v določeni meri koristna za gospodarstvo, ker sili proizvajalca na zmanjševanje proizvodnih stroškov. S tem pa tudi na zadovoljevanje potreb na širši osnovi, ker se pri določeni kupni moči lahko absorbira večja količina blaga. To je pot, kako dvigati življenjski standard s povečano proizvodnjo. Toda takšna prenasičenost trga, kot se sporadično pri nas pojavlja in ki lahko nastane kar čez noč po največjem

V očesnem oddelku kliničnih bolnišnic: prof. dr. Leopold Ješe pri operaciji

Zabeleženo Zakaj slab dotok učencev v grafično stroko

Lani, ko so grafična podjetja v Sloveniji potrebovala sto učencev, so jih sprejela 66. Po triletznem razpisu in dobri propagandi se je namreč prijavilo komaj 108 kandidatur. Zal, po večini s slabimi ocenami prav iz tistih predmetov, ki so pomembni za grafično stroko. Zaradi tako pčnega števila prijavljenih kandidatur so sprejeli skoraj vse, ne glede na sposobnost in uspeh pri sprejemnem izpitu.

V grafično stroko ni pravega dotoka učencev, vsaj takega na, kot si podjetja želijo. Slovenska sekcija grafičnega združenja in tudi sindikat, ki imata na skrbi večji priliv mladine v grafično poklicno in pravilno nagrajevanje vajencev, vsako leto organizirata dobro propagando. Tako prirejajo grafične razstave, po šolah pa z licnimi lepimi opozorili mladino na grafični poklic in jo skušajo privediti vanje.

Res pa je tudi, da se v grafično stroko ne more iti čit vsako. Kandidat mora imeti štiri gimnazije, tega pri večini drugih poklicev ne zahtevajo tako dosledno, in biti mora tudi osebno razgledan, imeti mora čit lastnega estetskega presojanja, kar je neogibno za grafični poklic. Nagrajevanje pa ni solko stimulantno, da bi privabilo mladino, in zato se marsikateri, če zares nima veselja do tega dokaj zahtevnega poklica, raje odloči za uk v drugi stroki. Zakaj bi napolnil sili v grafični poklic, tako mislijo zlasti nekateri starši, ko pa predvideva hujše pogoje — sprejemni izpit, kandidata sprejeto tudi psihologi za dela, potem spet izpit po preteku polletne učne dobe in končni izpit. Skratka, pogojji so hujši in kriteriji strojni kot v drugih poklicih. Znanja dela v grafični stroki pa je tak, da ni možnosti postranskega zasluzka.

To je ena plat. Na drugi strani pa so odgovori na lanske letošnje anketi, ki so jo izvedli v Ljubljani, kako se učenci potem, ko so se seznanili z delom, in se prepričali, da jim ustreza, da ga bodo zmogovali, poklic tudi večinoma. Taki iz poklica gotovo ne bodo odhajali. Kot rečeno, je eden izmed vzrokov za slab dotok učencev v grafično stroko strojni kriteriji, drugi, če morda ni celo prvi vzrok, pa je v tem, da v Ljubljani ni interesna in stanovanj za učence grafične stroke. S podelitvijo jih zato skoro ne morejo sprejeti v kol. Računajo, da bo pri novi grafični šoli, katere gradnja je predvidena v Ljubljani, tudi vsaj 24 ležal za učence in da bodo s tem vsaj deloma omilili pereč stanovanjski problem.

Nagrajevanje učencev v tej zahtevnejši stroki je tudi še odprto vprašanje, ki čaka ureditve.

DELA VSKO-DRUŽBENO UPRAVLJANJE Krajevni odbori v komunalnem sistemu

Že dobro leto dela v 130 slovenskih občinah 1666 krajevnih odborov. Tam, kjer so bili gospodarski, še bolj pa politični, oziroma družbeni pogoji tako dozoreli, da je krajevni odbor znal izkoristiti svoje pristojnosti, še bolj pa na pobudo množičnih organizacij znal upoštevati predloge in pobude volivcev, so krajevni odbori dosegli tudi najlepše uspehe. V krajih, kjer niso imeli kaj urejati, s čim gospodariti, je razumljivo, da tudi krajevni odbor ni imel kaj delati.

KRAJEVNI ODBORI SO DOBRI TAM, KJER JE AKTIVNA TUDI SZDL

Ni torej naključje, da so krajevni odbori najboljši tam, kjer je še pred njihovo izvolitvijo bila aktivna Socialistična zveza in druge množične organizacije. Ponokod je Socialistična zveza celo prevzela reševanje krajevnega gospodarstva problematike, vendar tako, da je kasneje ob osnovanju krajevnega odbora prepustila stvarno reševanje le krajevni odboru in zborom volivcev.

V KOPRSKEM OKRAJU 224 KRAJEVNIH ODBOROV V 10 OBČINAH

V krajih, kjer so občine preveč skoparile s številom krajevnih odborov, se to precej pozna v sami krajevni dejavnosti. Tako so primeri, da je po nekaterih občinah le tretjina krajevnih odborov od teh, ki bi bili potrebni. Da je, lahko bi rekli, neka številčnost krajevnih odborov pravilna, je najlepši dokaz v koprskem okraju, kjer imajo v devetih občinah kar 224 krajevnih odborov.

LANI SO V POSTOJNSKI OBČINI IMELI KRAJEVNI ODBORI NA RAZPOLAGO 6 MILIJONOV DINARJEV

Ne moremo sicer trditi, da je stvar rešena že s tem, da se v določenem kraju osnuje krajevni odbor, vendar prav delo in uspehi krajevnih odborov v koprskem okraju dokazujejo, da je dobro, če ima skoraj vsaka večja vas svoj krajevni odbor. Razen tega je važno pri tem poudariti, da so posamezne občine v koprskem okraju prepustile krajevni odboru znatna sredstva. Prednjač postojnska občina, ki je lani iz proračuna prepustila krajevni odboru kar 6 milijonov dinarjev, občina Divača skoraj tri milijone dinarjev, Hrpeleje poldrugi milijon in Sežana 884.000 di-

narjev. Nekatere občine v koprskem okraju so prepustile krajevni odboru tudi dohodke od travnikov in pašnikov, dalje občinske doklade in krajevni samoprispevek. Tu je šlo v glavnem za sredstva, potrebna za popravilo poti. Lahko pa trdimo po pomanjkljivih podatkih, ki so na razpolago, da so prostovoljno dele in prispevki prebivalstva vrednost omenjene vsote ponekod podvojili, drugod pa celo potrojili. Tako so na primer krajevni odbori v divaški občini s prostovoljnim delom in prispevki v materialu povišali vrednost proračunskih sredstev za 4.656.000 din.

Za koprskim okrajem ne zaostaja po delitvi sredstev iz proračuna krajevnim odborom mariborski okraj. Dobra polovica občin v mariborskem okraju je v proračunu predvidela potrebe krajevnih odborov in jim dodelila nekaj sredstev. Prednjačita občini Slovenska Bistrica in Lenart, ki sta dali krajevni odboru vsaka po dva milijona. Druge občine pa so prepustile odborom samoprispevek za ureditev cest in nekateri tudi dohodke od pokopališč in najemnin pašnikov splošno ljudskega premoženja.

V OBČINI ZALEC IMAJO KRAJEVNI ODBORI NA RAZPOLAGO 10% KMETIJSKEGA SKLADA

Pri dohodkih, ki so jih imeli na razpolago krajevni odbori v lanskem letu, naj omenimo še primer občine Zalec, ki je prepustila krajevni odboru 10% kmetijskega sklada, ter primer občine Borl, kjer krajevni odbori ohranjajo za svoje potrebe dohodke od krajevnih tehnic. V glavnem pa grede možnosti lastnih dohodkov krajevnih odborov največ do pobiranja najemnine od stavb in zemljišč splošno ljudskega premoženja.

Glede pristojnosti krajevnih odborov se je večina občin omejila le na tipski statut. V občini Dobropole pa krajevni odbori upravljajo še imovino splošno ljudskega premoženja in skrbijo za organizacijo požarnovarnostne službe; v občini Ivančiča gori krajevni odbori sestavljajo predloge za podpore in plan sečnje, občina Vič pa je prepustila krajevni odboru izstavljanje potrdil o ločenem življenju. To je tudi vse, kar je registrirano v podatkih, ki so na razpolago. Iz izkušenj pa lahko trdimo, da so ti podatki dokaj pomanjkljivi. Zato se ne smejo čutili prizadeti tisti

kraji, katerih dejavnost ni tu že omenjena. Mnogokrat namreč občinski odbori ne poročajo o delu in uspehih krajevnih odborov občinskim ljudskim odborom.

KRAJEVNI ODBORI ZNAJO IZKORISTITI DENARNA SREDSTVA

Ti podatki veljajo v glavnem za lansko leto in je zato tudi razumljivo, da so krajevni odbori v letošnjem letu šli v svoji dejavnosti mnogo dlje. Prav zaradi uspehov, ki so jih dosegli krajevni odbori v lanskem letu, so se letos mnogi občinski ljudski odbori odločili, da prepustijo krajevnim ljudskim odborom znatno več sredstev iz proračuna, ker so krajevni odbori dokazali, da znajo ta sredstva mnogo bolje izkoristiti sami, kot če bi jih za ista dela potrošila občina. To gre predvsem na račun mobilizacije lastnih sredstev in organizacije prostovoljnega dela prebivalstva.

M. Štolfa

Iz Litostroja so pred kratkim odpremili na Reko prvi del opreme za hidrocentralo Chichoki Malian v Pakistanu (pokrajina Lahore). Centrala bo imela tri agregate po 6500 kW. Na sliki je prvi del vlaka s prvim delom opreme (18 vagonov) v reški luki

REZERVE SO NUJNO POTREBNE

Vendar, naj bodo potrebe še takšne, zahteve še tako velike, brez ustreznih rezerv ne gre. Tu ne gre samo za državne materialne rezerve. Tudi te so potrebne in zahtevajo ustrezno politiko, ki mora priti posebej jasno do izraza v politiki stabilizacije trga. Rezerve v gospodarstvu pa predstavljajo širši pojem. Gre za to, da ustvarimo take pogoje, da bo vsak proizvajalec imel vsaj toliko možnosti manevriranja, da bo lahko svoje proizvodnjo prilagajal trgu. Da bo lahko usmerjal svoje proizvodnjo glede zahtev trga, ne pa da bo proizvodnja vlekla tudi njega ne glede na trg.

Seveda pa je to v svoji končni fazi vprašanje rentabilnosti na strani proizvajalca in večje storilnosti na strani potrošnika. Z rezervami lahko delamo samo tista proizvodnja, ki je rentabilna, in s rezervami lahko dela samo tisti potrošnik, ki dosti zasluži. Problem je torej v tem, da omogočimo industriji rentabilno poslovanje, potrošniku pa ustrezno zaslužek. Vse se medsebojno dopolnjuje, kar hkrati daje tudi osnovo za uspešno rešitev.

Reorganizacija šolstva v mariborskem okraju

Materialne osnove za osemletne obvezne šole

Svet za šolstvo pri Okrajnem ljudskem odboru Maribor je povabil na zadnji seji tudi predstavnike svetov in referente za šolstvo pri občinskih ljudskih odborih, da bi se pomenili, kakšne so možnosti za organizacijo osemletke in kaj so doslej naredili.

V okraju je 33 nižjih gimnazij, tri popolne in ena klasična. Vseh gimnazij, ki imajo po 8 razredov, je 71, vendar nekatere nimajo za vsak razred posebnega oddelka. Osnovnih šol, ki imajo najmanj 4 učilnice — kolikor jih je potrebno za popolno osemletko — je 20. Od navedenih pogojev zavisi, koliko osemletk bodo lahko ustanovili že letošnje jeseni in koliko jih lahko predvidevajo za prihodnja leta.

V HRIBIH JE PREMALO UCENCEV

V hribovitih krajih imajo še eno težavo: kako bi prihajali v šolo otroci iz oddaljenih krajev? Po nekaterih dolinah predvidevajo za prihodnja leta uvedbo avtobusnega prevoza, drugje pa bi morali še naprej prihajati peš. Vsaokodnevno večurno pešačenje

temeljito popraviti sedanje, če bodo hoteli imeti reden pouk vsaj v dveh izmenah.

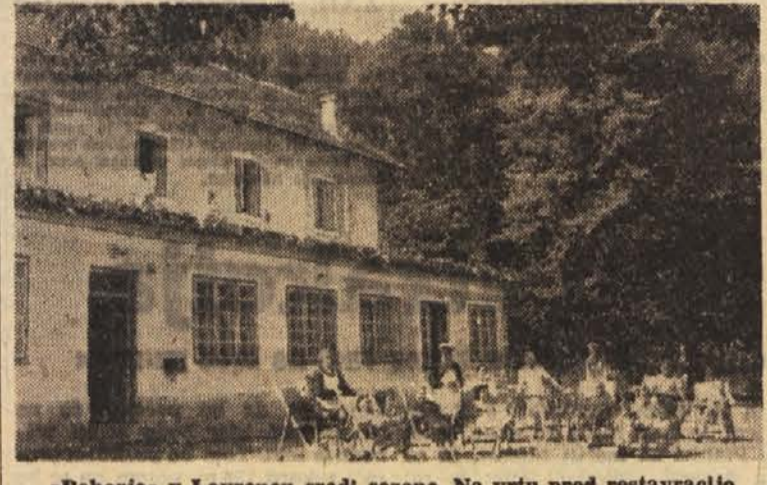
bi učence tako izmučilo, da se ne bi mogli dovolj posvetiti učenju. Zato se take osemletke ne bi obnesle, razen če bi pri njih ustanovili tudi internate. Ker za to še nimamo gmočnih sredstev, bodo zaenkrat pustili nižje organizirane šole samo za nekaj oddelki.

Na šolah, kjer je v enem oddelku po več razredov, namenjajo uvesti vpis v prvi razred vsako drugo leto, da bi bilo več učencev v enem razredu in bi se izboljšal pouk. Ko bo več učitelj-

V PRIHODNIH LETIH VEČ NOVIH OSEMLETK

V Slovenskih goricah bodo v nekaj letih ustanovili več novih osemletk, ker učilnice že imajo, le učencev manjka. Učence, ki obiskujejo nižje gimnazije, bodo pustili, da končajo, kjer so začeli; ostali šolarji pa ne bodo smeli več odhajati iz svojega sedanjega šolskega okoliša, niti ne bodo imeli take potrebe, ko bodo imeli osemletko doma. Tako bodo imeli v nekaj letih dovolj učencev za višje razrede osemletke, čeprav jih sedanja osnovna šola nima. V nekaj letih bodo v lenarški občini ustanovili še 4 popolne osemletke. Če trenutno ne bi mogli drugače, bodo 7. in 8. razred združili v en oddelak.

Podobne načrte delajo tudi v drugih občinah. Nekje imajo učilnice, pa ni učencev, drugje bodo morali graditi. Prosvetni delavci in množične organizacije predlagajo ljudskim odborom, naj zberejo čimveč sredstev za gradnjo šol, da bi pospešili reorganizacijo.

»Pohorje« v Lovrencu sredji sezone. Na vrtu pred restavracijo

V PRVEM NAČRTU JE 55 OSEMLETK

Na vseh občinah so proučili, kakšne pogoje imajo za ustanovitev osemletk. Najboljše pogoje imata mariborski občini Center in Tabor. V prvi bodo že letos ustanovili 11 osemletk, dve bosta povezani z drugima kot podružnični, ena pa bo nepopolna. V občini Tabor bodo ustanovili 9 osemletk ter nekaj podružničnih in nepopolnih. Slabše pogoje ima občina Pobrežje, kjer lahko ustanovijo 6 osemletk. Nič boljše pogoje kot podeželske občine pa imajo Košana, ki z velikimi naporji lahko ustanove komaj dve osemletki.

Ostalih 12 občin mariborskega okraja je predvidelo za letos ustanovitev 27 osemletk. Njihove možnosti so zelo različne. Podvelka, Dravograd in Poljčane lahko ustanove le po eno osemletko, Ruše in Slovenska Bistrica po štiri, ostale pa po dve ali tri.

Za 400 dinarjev počitka

Med pohorskim gostišči, bržčas pa tudi med vsemi jugoslovanskimi, kolikor je doslej znano, je letos pension »Pohorje« v Lovrencu določil svojim gostom najnižjo dnevno ceno: 400 dinar-

Za 400 dinarjev počitka

jev v času izven sezone in 550 v času sezone. Ze lani se je gostišče zelo priljubilo številnim gostom iz Dalmacije in Vojvodine, saj se je proslavilo z obilno in dobro hrano, dobro postrežbo in prijetno domačnostjo.

Ko smo upravnika gostinskih podjetij Otmarja Fomezija, vprašali, kako so se upali odločiti za tako nizko ceno, nam je vedro odgovoril: »Cena popolnoma zadošča za kritje vseh naših stroškov. Računajte 100 dinarjev za sobo, za 300 pa vam mora vsaka dobra gospodinja pripraviti zajtrk, kosilo in večerjo. Saj tudi lani nisimo bili dražji, pa so se vendarle vsi naši gostje pohvalili s hrano.«

»Kako pa letos?«

»Menda ne mlalite, da jim bomo dajali slabšo hrano? Potrudi se bomo, da bo še boljša in da bodo gostje vsestransko zadovoljni. Kar pridiite k nam, pa se prepričajte.«

Zanimivo! Kako da drugod z enkrat ali celo trikrat višjo ceno ne zležejo »skoze«? Pension »Pohorje« zasluži pohvalo in posnemanje. Lepa lega ob Radoljni, sredi pohorskih gozdov, posebno pa vabljiva cena bodo bržkone tudi letos privabili lepo število turistov. Pension razpolaga z lepo opremljenimi sobami in sodobnim pohištvom, tekočo vodo, klijščem in daje svojim gostom tudi razvedrilo z večernimi koncerti in plesi.

Za 400, oz. 550 dinarjev, je pa res vredno poiskati miru in počitka v tem lepem pohorskem kraju. Kolektiv tega gostišča je vsekakor med tistimi redkimi, ki imajo roke bolj obrnjene navzven, kot k sebi.

V Šentilju je spregovorila mladina

V počastitev Dneva žena so v Šentilju, na naši severni meji spregovorili materam, delavkam in borkam, pa tudi dekletom, s soboto 19. marca sami mladi ljudje. Preko drame H. Tiemayerja »Mladost pred sodiščem« so pravzaprav sredi občinstva postavili probleme mladine po zadnji vojni. Polna dvorana je z mladimi igralci živela in čutila, kar je najljepši dokaz uspehu.

Zahtevno dramsko delo je režisjsko skrbno pripravil tov. Vlado Pipan, ki je tudi sam oskrbel lepo sceno. Njegov poseg pri izbiri igralcev je bil tvegan, saj je najzahtevnejše vlogo poveril začetnikom, pa tudi ostali igralci so predvsem mladi in so le malo igrali. A z delom je uspeli!

Pred gledalci so se zvrstili v vlogi sodnika Mladen Mermolja, njegov kriminalni uradnik v izvajanju Jožeta Ignatijeva, Mara Strnad, ki je v svoji nadzornici znala dosti življenjske priložnosti. Izgubljena mladotnikinja, z njihovimi težavnimi značajmi so ponekod boljše, drugod šibkejše, a v splošnem uspešno točkili: Van Dorna — Borut Seikora, Nikersa — Franjo Stuebec in Ano Daldera — Alenka Pipan, ki je posebno v drugem dejanju doživeto in ponosno pretresljivo zalgrala svojo zahtevno vlogo. Anine starše sta primerno podala Franjo Skalovnik in Vida Diemat, kot klepetava priča je nastopila Milena Jelenko, a sodnega slugo je tolmačil Drago Fiderer. Vsi igralci so ustvarili na odru primerno vzdušje in lepo uspehi.

Pri tej predstavi smo videli tudi medigro, ki jo večina skupin izpusti. Bila je prav domiselno podana. Celotna predstava je imela tudi nadih čustvenosti in bila res svojevredna!

Mlada igralška skupina, ki je pred tem že zalgrala Zupanovo Micko, ima res najlepše obete za razvoj in je želja Šentiljčanov, pa tudi okolčanov, da bi jih še večkrat presenetila.

Kaj naj bi gradili v šoštanjki občini

Ze lani so pri šoštanjki občini ustanovili upravni odbor sklada za zidanje stanovanjskih hiš. Njegovo delo je bilo uspešno. Iz sredstev sklada je odbor odobrila 28 kreditov v višini 76.300.000 din, tako da je nekolicina ostalo prav malo.

Potreba po novih stanovanjih pa je v šoštanjki občini vedno večja. Salska dolina se zelo hitro razvija, saj bo rudnik Velenje letos ponovno povečal proizvodnjo na 1.500.000 ton lignita. Vzporedno pa se razvijajo tudi drugi manjši obrati, kakor tudi obrt in trgovina. Zato v dolino prihajajo zmeraj novi ljudje, ki najdejo tu zaslужje.

Na zadnji seji upravnega odbora za zidanje stanovanjskih hiš a predstavniki vseh podjetij so se spopovrili o gradbenih potrebah v letošnjem letu. Rudnik Velenje računa, da bo letos zgradil 360 novih stanovanj in bo tako upravljen. Da prejme iz občinskega sklada 60 milijonov dinarjev. V zbiravščiu Topolišči gradijo samostojni oddelki Planika a sto bolniklmi posteljami. Le tega pa ne bodo mogli odpreti, če ne bodo zgradili tudi stanovanja za zdravilniško in drugo osebnje. Potrebovali bi pet stanovanjskih blokov. Potrebovali bi pet stanovanjskih blokov — šestorčkov in blok a 40 samanikih stanovanj, za kar bi potrebovali 76 milijonov dinarjev.

Občina Šoštanj bi morala prispevati še h gradnji stanovanj za Termoelektrarno v Velenju, za LK v Šoštanju in za bolnišnico v Sivo Gradcu. Nadalje mora občina skrbeti za popravila zgradb in šol in za gradnjo vseh tega šolskega posloja in Paki ali v Bilih v odah. Brez stanovanj so še mnogi uslužbenci občine, del in drugih podjetij, za kar bo prav tako treba zgraditi stanovanjski blok v Velenju. Stanovanja bi morala graditi tudi železnica. Če upoštevamo še prošnje privatnih graditeljev, bi znašale skupne potrebe 237.000.000 din.

Zato je upravni odbor zaprosil republikanski sklad za odobritev kredita v višini 157 milijonov din.

Požar v Jablani

V okolici Novega mesta letos pravzaprav še ni bilo požarov. Zato je toliko bolj vznemirila prevlečena požarna alarmna znak v nedeljo 10. t. m. ob 20. uri, ki je naznanjal požar pri Mirni peči. Novomeški prostovoljni gasilci so se v rekordnem času 7 minut po znaku odpravili na mesto požara, kjer so že bili tudi gasilci iz Mirne peči, ki so po znaku prišli iz Hmelčičja.

Goreti je pričelo gospodarskem posloju posestnika Franca Kukmana v Jablani pri Mirni peči. Pogorelo je poslopje, silamorednica, nekaj kmetijskega orodja, ter precej slame in mrve, čeprav so gasilci krepko delali in gasili. V nevarnosti so bila tudi sosednja, a slamo krita poslopja, vendar so gasilci le-te obvarovali in tako preprečili nadaljnjo škodo. Kukman trpi okrog 350.000 dinarjev škode, ki bi menda krita z zavarovanjem.

Zelo netovarljivo pa sta bila osesta, ki nista dovolila gasilec napeljati cevovod za gasenje iz njihovih vodnjakov. Šele na ostro, vendar ne brez godrnjanja. Zdi se, da je bil ogenj podtakljen. —

POHORSKI KMEČKI MOTIVI

Kadar smreka ne plača

»Lojzka se bo omožila, Pavleja bodo dali v mestne šole, Franc pa je bolj trde glave, doma naj ostane. Za kmeta bo že dober.«

Nekako tako so pohorski kmetje zapuščali svoje kmetije potomcem. Zadnjih sto let, kar so ugasilni plavž in kovačije in so steklarne nehale požirati bukovke gozdove, se je v življenju pohorskega kmeta marsikaj spremenilo. Pozabil je na tlako v graščinskih gozdovih in na polju, pozabil je na čase, ko so v kmečkih domovih ropotale statve in kolovratni, ko je »stavil žage, miline, svojim farmanam...« Nad 60 tisoč hektarov pohorskih planin, bregov in grap je zarasla nova gozdna kultura: smreka in hojka. Bukovi gozdovi so izginiti skupaj z ducatom steklarn, ki so pokurili na tisoče klafter cepanic.

Pri lesni konjunkturi, ki je v zadnjih desetletjih nekajkrat v zaporednih valovih pritisnila na tržišče, je Pohorcu smreka največ pomenila. Odrhala ga je od zemlje in pašnikov in spremenila v lesnega manipulanta, izračunovalca kubikov in trgovca. Mnogi so v tem trgovanju postali plen močnejših lesnih trgovcev. Njihovo usodo in obstanek ni več dooločala zemlja, ampak trgovina, bolj ali manj spretna. Dolgove je poravnaval les, zapuščeno poljedelstvo in živinorejo je nadomestila smreka. »Bo še smreka plačala,« je krožil za pivskimi omizji vesel in izživalen dovtip.

Ob vseh večjih potokih so vzniknile žage. Kmet je postal trgovec z lesom. Se danes lahko za krhkim ometom na hišah prebratje napisje: lesna trgovina, ali celo veletrgovina. Toda čas je šel naprej, gospodarski razvoj zadnjih dveh desetletij je postavil pohorskega kmeta pred nove odločitve. Smreka, ta oboževana dobrotnica, ne plača več vsega.

Dolgovni in mrtva zemlja

Pohorski kmet se je navadil živeti od lesa in pri tem se je tudi razvadal. Zemlja mu je pomenila samo nužno zlo, dopolnilo pri kupčevanju z lesom. Če ne bi bilo vojne, kdo ve, kam bi šel ta razvoj. Po dvoje ali troje hišnih imen pa spominis, kako naglo so se na kmetijah menjavali rodovi. Se danes je na stotine

Skopa zemlja

kmetov, ki jih je partizanska vojna rešila bobnov, ki so jim že pritrkavali v trških krčmah, trgovinah in v pisalnih mizah veletrgovcev in veleposretnikov. Malokdo teh ljudi se danes na to resno spomni.

Toda po vojni je Pohorci obvisel na stari tradiciji. Les, samo les naj bi bil spet to, kar mu je dajalo veselje do dela in življenja. Lesne konjunkturre pa je zaenkrat konec, kajti v gozdarstvo prodirajo novejši in sodobnejši pogledi in zamisli o gospodarjenju z gozdovi. Les sicer ne bo izgubil svoje vrednosti, a spremenili so se načini trgovanja z njim. In se še bodo. Cas gre naprej, Pohorci pa so začeli za njim capljati. V kmetijskih zadržah ne seštevajo več njihovih dohodkov, ampak dolgove. Kljub temu je zanje neprijetna misel, da bi se morali vrniti k zemlji. A druge izbire ni več. Pohorska zemlja je resda skopa, bregovita in za poljedelstvo nedonosna. Vendarle bo morala postati spet središče planinskega gospodarstva, kmet se bo moral k njej vrniti, če bo hotel obstati.

»Ha-ha, zdaj se lahko smejimo!«

»Kaj bom sejal in sadil, ko nič ne rodi,« pravijo Pohorci. »Davke naj nam znižajo in več lesa pustijo posekati.« Morda je tu in tam res, da je za koga davek previsok, da se mu streha vseda nad glavo, pa ne dobi dovoljenja za posek lesa. Toda, če bi samo po tej poti reševali njihove težave, se planinsko kmetijstvo ne bi premaknilo naprej. Pri vsem tem je vendarle treba iskati rešitev drugje, pri zemlji. In zadnji čas je, da kmetje, združbe in kmetijski strokovnjaki bolj temeljito razmislijo o teh rečeh. Kaj početi z zemljo? Preizkušene kulture z ravnine na tej zemlji odpovedo. Zivinoreja? Da, tu je že del rešitve. Turizem? Tudi ta. Delavnice za najrazličnejšo predelavo lesa. Da. Pri tem pa se že odmikamo od zemlje. Kaj z zemljo, s temi njivami in travniki na bregovih in strminah?

Nad Slepnico, zunaj radoljske kotline, sem zadnjič srečal mladega kmečkera sina Sikerja. »Sadje je pri meni dobro,« je pripovedoval. »Zdaj sem poskušal z malinami. Napravil bom cel nasad. Računi kažejo, da imam pri njih trikrat manjše stroške kot pri drugih kulturah. Podjetje garantira odkup teh sadežev. Na enem hektaru bom imel, kot kažejo predračuni, za desetkrat večji dohodek. Kolikor vem, konjunktura za maline ne bo tako naglo minila, če bo sploh kdaj. Poskusil bom. Naj bo, kar hoče, vsaka majhna revolucija v kmetijstvu je bila skrajja tvegana. Pogledj, kako je bilo s krompirjem, včasih so te kaznovali, če si ga sadil. Začeti je bilo treba nekaj novega, pa če se ti vsaj smejijo.«

Mladi Siker je trdno prepričan, da bo uspel. »Kdor se zadnji smeji,« je rekel, »se navadno najlepše smeji.« Pa sva se spet ustavila tam, kjer je treba nekaj reči o kmetu. Pohorci še vedno prepuščajo kmetije po tistem pravilu, »če ni za nič drugega, sa kmeta že bo.« Toda kdor hoče svojo zemljo pametno izkoristiti, mora znati nemara več, kot v kateremkoli drugem poklicu. Kako pa naj bi Franc, »ki ima trdo glavo,« kot pravijo, dognal, kakšna je njegova zemlja, kaj bi lahko na njej pridelal, če od botanike pa do kemije in vremenoslovstva ne razume nič več, kot je zvedel od svojega očeta. Časi, ko so lahko »zabiti« prevzemali posestvo, so mimo. Družba bi morala skrbeti, da bodo novi gospodarji razgledani kmetje. Samo taki lahko uspevajo, koristijo sebi in družbi. »Poglej, se frizer mora imeti mojstrski izpit,« je menil Siker, »kmet, ki prevzame celo gospodarstvo, pa lahko ostane brez izobrazbe in znanja.« Res, treba bo tudi tukaj še nekaj »šolske reforme« za naše kmečke ljudi. Samo razgledani ljudje lahko sledijo napredu in ga s pridom uporabljajo. In prav tem bi morala veljati, vsa pomoč družbe.

Tudi ta zemlja bi lahko dala bogastvo

Mladi Siker ima malinov nasad. Tudi na drugih koncih Pohorja so se že odločili za to novo »kulturo«. S tem pa vse možnosti še niso izčrpane. Kaj pa črni ribezelj. Šest sto tisoč vrže na hektar. In drugo rastlinstvo, načrtno gojenje gozdnih sadežev, zdravilnih zelišč, sadjarstvo in še marsikaj?

Pohorska zemlja je skopa. Toda najbolj skopa je za tiste, ki je ne zna obrniti ni privabiti iz nje žlahtnih sadov. V pohorskem kmetijstvu je treba čimprej izvesti »revolucijo«. Smreka ne plačuje več dolgov. Kmet naj postane spet kmet, vrne naj se k zemlji. Na njej naj začne gospodariti po novem. Kako, pa naj mu povedo strokovnjaki, ki jih je za čuda veliko po inštitutih in pisarnah, na deželi pa zelo malo. Drago Vresnik

OLO MARIBOR JE SPREJEL DRUŽBENI PLAN IN PRORACUN

Materialna osnova samoupravnih organov se je okrepila

Maribor, 12. marca. — Okrajni ljudski odbor Maribor je po živahnih razpravah danes sprejel okrajni družbeni plan in proračun. V razpravi so posvetili med drugim veliko skrb krejti materialne baze delavskega in družbenega upravljanja. Sredstva skladov za prosto razpolaganje delovnih kolektivov bodo zaradi zmanjšane deleža okraja pri dobičku za 100 milijonov dinarjev večja, kot so bila lani. Tudi proračunska sredstva občinskih ljudskih odborov bodo porasla mnogo bolj kot okrajnega ljudskega odbora.

Proračun okraja in občin bo znašal 2611 milijonov dinarjev, kar je za okrog 600 milijonov dinarjev več kot lani. Delež občin se bo povečal od lanskih 57 % vseh proračunskih sredstev na 60 %. Odmerjena sredstva si občine lahko še povečajo z dokladi

in drugimi dohodki, ki jih okrajni proračun ne vključuje. OLO predlaga, naj bi občinski ljudski odbori čimbolj omejili administrativni del proračuna v korist negospodarskih investicij, kakor je storil tudi sam in privarčeval 70 milijonov dinarjev.

Za delitve proračunskih sredstev med občinami so vzeli drugačno osnovo kot lani, ko so upoštevali predvsem potrebe. K lanskemu proračunu je dobila vsaka občina 10 %, kar bo služilo za kritje zvezno uredbo zvišanih osebnih in drugih izdatkov. Ostane sredstev so razdelili med tiste občine, ki v proračun največ prispevajo. Tako se bodo letos dohodki nekaterih občin povečali za več kot 50 %. Tak način delitve dohodkov je bolj objektivni od prejšnjih, ker imajo gospodarsko bolj razvite občine tudi več potreb.

IZ POMURJA

Iz radgonske občine

Seminarji za ročno delo. Pedagoški center pri svetu za šolstvo pri Okrajnem ljudskem odboru v Murski Soboti je organiziral konec februarja in v začetku meseca marca na vseh občinskih centrih, kjer so hospitirale šole, za učitelje prvih in drugih razredov enodnevnne seminarje za praktično predelavo učnih načrtov za ročno delo v I. in II. razredu. V Radgoni je prisostvovalo seminarju nad 25 učiteljev. Po referatu »Politehnična vzgoja in učni načrti v zvezi z reformo šolstva«, so prešli na praktično delo. Ročno delo v prvem in drugem razredu ne bodo obravnavali kot samostojen predmet, temveč ga bodo priključili kot učni in vzgojni princip k stvarnemu pouku.

ki se predvideva na 86 milijonov dinarjev; je namenjenih za šolstvo ter za prosveto in kulturo 35 milijonov ali 40 odstotkov. Svet za prosveto bo organiziral letos razne tečaje, v Radgoni pa namerava odpreti muzej in žitarnico. Pomagal bo gnotno predvsem čitankam društvom, ki to pomoč s svojo dejavnostjo zaslužijo. Med taka društva prav gotovo lahko štejejo svetno društvo v Negovi, ki je v kratkem času uprizarilo že tri odrska dela, pripravila pa še igra Janko in Metka. V skvira društva so imeli 6 predavanj iz zdravstva, gospodarstva in zakonodaje, za učence kmetijsko gospodarske šole pa organizirajo poučno ekskurzijo.

Sodelovanje mladine pri zatiranju kaparja. V naših sadovnjakih že dal čas povzročajo gospodarsko škodo ameriški kapar. Da bi škodo po kaparju čimbolj omejili, bodo tudi šole vplivale na svoje učence, da bodo zatirali kaparja. Temu bodo posvetile posebno skrb kmetijsko nadaljevalne šole.

Mariborsko gledališče gostovalo pri vidmu

Umetniški ansambel Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora je v soboto, 9. marca zvečer privratal gostoval pri Vidmu ob Štavnici. Uprizorili je Patrikovo dramo »Vrta kras. Zanimanje za predstavo je bilo tako veliko, da so že en dan poprej razprodali vse ustopenice. Gledalci so do zadnjega kotička napolnili prostorno dvorano in toplo pozdravili nastopajočca umetnike.

Kulturni činitelji pri Vidmu si prizadevajo, da bi to pomembno kulturno sodelovanje dobilo tudi trajnejše obsežaje. Pri tem pričakujejo naklonjenost vodstva osrednje gledališke ustanove na Štavnici.

100-letnik Aleksander Anušek iz Ljutomer

V stoto leto je stopil...

»Dere smo bili mladi, to je luštno blo...« se zmeraj rad obuja svoje bogate spomine Aleksander Anušek iz Ljutomer, ki je 24. februarja letos stopil še v stoto leto.

Čeprav bo že skoraj sto let star, je duševno še zmeraj čist in se spominja tudi podrobnosti iz svojega življenja.

Leta 1876. je služil avstroogrsko vojsko. Bil je v vojaški godbi — sprimgajgec. Pohvalil se rad, da je na bitih igral celo princezum. Ob takih priložnostih so se fantje — glasbeniki preobekli v bavarski narodne nose.

Ko se je leta 1881 vrnil domov, je vzkrip nabra domače dečke in ustanovil v Ljutomeru godbo na pihala, ki je pod njegovim vodstvom delovala nekaj časa. Potem si je moral služiti kruh; bil je v službi pri raznih ustanovah v Ljutomeru in Gor. Radgoni.

Živ mu je še tudi spomin na I. slovenski tabor v Ljutomeru. V parku je bilo vse črno ljudi. Spominja se tudi — takrat je bil še deček — da je igrala neka svekšna godba. Ose mu je kupil svetinjo, na katero je bil, kajpada, zelo ponosen.

V njegovem življenju so bile tudi postaje razočaranj in žalostnih dogodkov. V šestih letih sta mu umrli dve hčerki in žena. Izgubo svojih najdražjih je težko prebhel, čeprav je bil v življenju optimist. Še pri 80. letih je oral, branil in

opravljaj druga dela na svojem posestvu.

»Tek nisem moga biti, ka ne bi nič delas je povedal, ko so ga obiskali njegovi vrstniki — upokojenci in so mu oddolžili s skromnimi darili.

Sedaj živi Anušek v skupnem gospodinjstvu s svojo sestro Marijo, ki je letos tudi že našla 86 let.

Nezanimanje

Za II. gimnastrado, ki bo čez štiri mesece v Zagrebu, je povsod po svetu v telovadnih organizacijah in v šolah ter inštitutih za telesno vzgojo veliko zanimanje.

Niti ena šola za telesno vzgojo niti en inštitut niti en oddelek za telesno kulturno pri naših višjih pedagoških šolah doslej ni prijavil svoje sodelovanje na gimnastradi.

Tako stališče teh naših ustanov, med katerimi je tudi visoka šola za telesno vzgojo iz Beograda, je popolnoma nerazumljivo. Gimnastrada je v bistvu prikaz sistema šolanja in dela na področju telesne vzgoje.

»Obrazložitev« je zelo »temeljita«: nimajo dovolj slušateljev, da bi izvedli neko točko programa (!), v proračunu ni bil predviden tak izdelek pa tudi pozno je že...

Ti razlogi praznaprav — niso razlogi. Vse šole in inštituti so pravočasno dobili poziv, časa imajo dovolj, čeprav šele sedaj začno s pripravami, slušateljev za eno samo točko v programu je povsod dovolj.

Bilo bi koristno — to tudi pričakujemo — da bodo naše šole in inštituti za telesno vzgojo popravili, kar so zamudili in da se bodo vseeno pripravili za gimnastrado.

DRŽAVNO SAHOVSKO PRVENSTVO

Položaj nespremenjen

Sombor, 12. marca. — V XV. kolu državnega šahovskega prvenstva, ki je bilo včeraj, je bila možnost, da se Ivkov približa Gligoriću za pol točke.

Pirc je Ivkova iznenadil z varianto, ki je o njej Ivkov menil, da daje belemu možnosti za boljše igranje. Partija med Marićem in Gligorićem je bila ena izmed redko zanimivih in borbenih remijev na tem šampionatu.

Danes so nadaljevali prekinjene partije. Milić je že sinoči videl, da nima nikakršnih možnosti, da reši remi, zato je predal partijo dr. Nedeljkoviću v 41. potezi.

Stanje na tabeli po XV. kolu: Gligorić 10,5, Ivkov 10,5, Udovič 9, Nedeljković in Trifunović 8,5, Pirc Karaklačić, Matulović 8,5 (+), Vuković, Rakić, Vukčević, 7,5, Džurašević 7 (+), Cuderman, Smalbegović, Puc 5,5, Marić 5, Kozomara, Bradavčević 5 (+).

MOŽ V SIVEM Sloan Wilson

Sedem let, ki sta jih preživela v hišici ob Zelenem drevoredu mesta Westport v državi Connecticut, je bilo popolnoma dovolj, da sta zasnovala tisto hišo. Mnogo vzrokov sta imela za to, nobenega sicer prav pametnega, vse pa upoštevanja vredne.

PRED DRUGO GIMNAESTRADO V ZAGREBU

Nad 5000 naših udeležencev

Zveza za telesno vzgojo »Partizan« Jugoslavije je uradno prijavila tekmovalce organizacijskemu odboru druge gimnastrade, ki bo v Zagrebu od 10. do 14. julija.

Naši predstavniki bodo izvajali na gimnastradi pet množičnih vaj in deset akademskih nastopov, razen že omenjene točke telovadcev iz Ljubljane.

SVEDSKA TELOVADNA ZVEZA BO SODELOVALA NA GIMNAESTRADI

Kakor je že znano, se je Telovadna zveza Švedske prijavila za gimnastrado, je pa to prijavo preklicala. Vendar je švedska zveza pred kratkim obvestila organizacijski odbor v Zagrebu, da se bo prireditev udeležila, le da bržkone z nekaj manj tekmovalci.

Razen naših predstavnikov so se za gimnastrado prijavile telovadne zveze Avstrije, Belgije, Kanade, CSR, SZ, Izraela, Sirije in Wallesa. Mimo teh zvez, ki so se pripravile pravočasno, bodo na gimnastradi sodelovali tudi inštituti in organizacije izven telovadnih zvez, in sicer iz Avstrije, Belgije, Finske, Švice, Vzhodne Nemčije, Saudske Arabije in Grčije.

Rok za prijave je 15. april, organizacijski odbor pa je že prejel dokončne prijave Telovadne zveze Sirije in Telovadne zveze Wallesa, kakor tudi prijave Šole za telesno vzgojo iz Liegea (Belgija), Združenja telovadnih učiteljev iz Münchena (Zah. Nemčija), Švedske telovadne zveze iz

Helsinkija (švedski telovadci, ki žive na Finskem).

Za študijski kongres Mednarodne telovadne federacije, ki bo od 14. do 17. julija v Zagrebu, se je doslej prijavilo 17 predavateljev iz 10 dežel, vstevši Jugoslavije. Kongresa se bodo udeležili predstavniki telovadnih organizacij iz Avstrije, Belgije, Egipta, Francije, CSR, Luksemburga, Italije, Zahodne Nemčije, Švedske in Jugoslavije.

Poleti niso atrakcija

Helmuth Recknagel: »Ne gre brez poguma kakor tudi ne brez znanja«

Planica oziroma poleti na njeni veliki skakalnici so bili tri dni središče pozornosti smučarskega sveta. Spritno velikih daljav, ki so jih dosegli skakalci na tem tekmovanju, so nekateri jemali — tako kot že večkrat prej — te poletje za atrakcijo, ki nima nič skupnega s športom, večina pa bolj resno, kot dosežke človeških sposobnosti in znanja na tem športnem področju.

Vsi, ki so videli letošnje poletje v Planici, so se lahko prepričali, da se tu samo s pogumom ne da vsega dobiti, marveč da so rezultati oziroma uspešni poleti, ki pri gledalcih niso vzbujali strahu za njihove izvajalce, plod znanja in sposobnosti posameznikov. Seveda rezultati ne bi bili tako uspešni, če nekateri skakalci ne bi bili tako nadarjeni in pogumni. Izid te prireditve bi bil nedvomno manj uspešen, če ne bi napravila, to je skakalci, ustrezala znanstvenim doganjem na osnovi dosežanih poletov. Prav pri tem je Planica oziroma njen konstruktor, in skakalci, ki se spuščali prek njenega mostu, prispevali levji delež. Pri 333 poletih je bilo le dvajset padcev, če vse sploh lahko tako imenujemo, saj so se nekateri pri dosežku snega le dotaknili z roko. Le dva padca sta bila nekoliko huja. Francoz Thiolère je padel, ker njegovo znanje še ni ustrezalo skokom na tako veliki skakalnici oziroma temu, kar zahteva od skakalcev. Gre namreč za veliko hitrost in seveda še za ustrezno znanje. Poljski Andrej Gasienica je pa padel zaradi slabega leta, ki je bil posledica zamujenega odriava.

Če je beseda o pogumu, velja, da so bili pogumni tudi skakalci, ki so se zavedali, da ne sodijo na tako veliko skakalnico. Pogum je relativna stvar, kljub temu pa brez njega seveda ne bi bilo tako dolgih skokov s smučmi. Vendar se nam zdi napačno zapisati: »Recknagel — človek brez strahu in nervoze.« Ta izredno nadarjeni nemški skakalec je povedal, da se boji, kadar gre po visoki vrvi nad deročo vodo — in še marsikdaj.

Pri teh poletih se je spet izkazalo, to kar je inž. Straumann zapisal že leta 1938, in sicer, da

Smučarsko prvenstvo študentov

ASK Olimpija razpisuje za 16. in 17. marca 1957 v Kranjski gori mednarodno akademsko prvenstvo ljubljanskih visokih šol v alpskih disciplinah za študente in študentke.

Prijava sprejema ASK Olimpija v knjiški pisarni na Miklošičevi cesti 5 a do 15. marca v ponedeljek, sredo in petek od 12. do 13. ure. Vsak tekmuje na lastno odgovornost.

Izvršni odbor Zveze za telesno vzgojo »Partizan« Jugoslavije je povabil tudi ugledne delavce na področju telesne vzgoje, kakor tudi zdravstvene in druge javne delavce, naj se udeležijo kongresa. Stroške prijavi in bivanja bo kril »Partizan« Jugoslavije.

USTANOVLJEN JE ZVEZNI ODBOR ZA PROSLAVO »DNEVA MLADOSTI«

V Beogradu je bil včeraj ustanovni sestanek Zveznega odbora za organizacijo proslave »Dneva mladosti«.

Predsednik 14-članskega odbora je Milivoje Radovanović-Farbin.

Dejal je, da bo počakal še na Oberstorfu, kjer bodo poleti privedni leto. Tam bo poskušal preseči rekord 139 m, potem pa se bo ves posvetil delu. »Se prej bi rad obiskal še enkrat Jugoslavijo, predvsem vaše morje. Upam, da se mi bo ta želja uresničila še letos poleti.« Zelo se je zanimal za razmere pri nas, predvsem za življenje, našega delovnega človeka.

Pređen spregovorimo nekaj besed o organizaciji prireditev, je treba povedati, da so naši skakalci ob sistematičnem treningu pod vodstvom Rudija Finzgerja in Franceta Priboškega zelo napredovali, vendar pa, da se je prav pri poletih pokazalo, da so jih le-ti dohiteli sredi dela in da bo treba s treningom nadaljevati skozi vse leto in zato najti ustrezne pripomočke.

Zmagovalec letošnjih poletov v razgovoru z našim dopisnikom ni pozabil pozdraviti čitateljev našega lista

»Spešno držo.« (Inž. Straumann). Planica je letos spet potrdila, kaj so skoki in kaj poleti. »Skok je vse doslej, dokler je brzina majhna, preide pa v polet, čim je hitrost večja. Hitrost pa je vedno posledica zaleta in odskoka ter seveda tudi leta skakalca.« (Ing. Straumann).

Povrnimo se k Recknaglu, ki je po končanem tekmovanju v prostem razgovoru v Ljubljani dejal, da je bil pred dvema letoma komaj sposoben za veliko skakalnico. »Prav zato, ker sem takrat še skakal, ne pa letal, sem bil vaju le majhnih skakalnic, nisem čutil oziroma se nisem upal predati značnemu uporu. Tako tudi v Oberstorfu nisem imel poguma, da zaplavam. Bal sem se dolgega skoka in ker nisem že z mostu odločno zarezal s smučmi v zrak in se ves predal hitrosti, sem na tej velikanski skakalnici dosegel le 90 metrov. Danes, ko znam izkoristiti značno maso, seveda ob tolikšni hitrosti, ki jo lahko skakalec doseže na velikih skakalnicah, bi v Oberstorfu letel verjetno zelo daleč, morda 130, morda 140 metrov daleč in še več. Ze na planiški skakalnici sem imel v nedeljo občutek, da bi z drugega zaleta skočil 135 metrov daleč, če bi le hotel. Kar nislo me je.«

Razgovor s tem izrednim skakalcem pa je prešel okvir smučskih poletov in njegovih uspehov.

SVETOVNO NAMIZNOTENIŠKO PRVENSTVO

Dvakrat Japonska

Slab dan Jugoslovancem med posamezniki: Dolinar in Hrbud izpadla že v prvem kolu

Stockholm, 12. marca. (Tanjug) Sinoči je bil v Stockholmu zaključen prvi del svetovnega namiznoteniškega prvenstva. Pred okrog 8000 gledalci sta moška in ženska reprezentanca Japonske osvojili naslov svetovnega prvaka.

V finalu ženskih reprezentanc je Japonska premagala lanske prvakinje, Romunko, s 3:0 (Vatanabe: Zeller 2:0, Eguchi: Roseana 2:0, Vatanabe, Eguchi: Roseana, Zeller 2:1).

Pri moških je Japonska na splošno presenečenje premagala Madžarsko z visokim rezultatom 5:2, čeprav bi lahko z malo več sreče zmagali tudi Madžari. Posamezni rezultati: Oginuma: Sudo 2:0 (21:17, 21:20), Tsunoda: Bercezik 0:2 (14:21, 16:21), Tanaka: Földi 2:0 (21:19, 22:20), Oginuma: Bercezik 2:0 (21:14, 21:11), Tanaka: Sudo 0:2 (17:21, 12:21), Tsunoda: Földi 2:1 (21:13, 11:21, 26:24), Tanaka: Bercezik 2:1 (20:22, 21:18, 21:19).

Občinstvo je z burnim aplavzom pozdravilo dvojno zmago japonskih reprezentanc, predsednik svetovna namiznoteniške reprezentance Ivor Montagu pa je pred zmagovalcem Corbillion in Swaything pokal.

NEUSEJH JUGOSLOVANOV

XXII. Kandahar Avstrijec Schranku

Levji del prvih mest na XXII. tekmovalni Kandahar v Chamonixu so spet pobrali Avstrijci ki so stariši s svojo drugo garancijo. Zadnji dan je v slalomu obkraljevali najhitreje Tomi Mark, ki je pustil za seboj za tri desetinke sekunde Karla Schranka. Le-ta pa je zmagal v akupni ocezi za tekmovalca Kandahar.

V nadaljevanju prvenstva so se začeli borbe posameznikov. Jugoslovanci so imeli danes slab dan. Dolinar in Hrbud sta izpadla že v prvem kolu. Poljak Kuszniazki je napravil na turnirju največje presenečenje z zmago nad Dolinarjem v treh nizih (21:13, 21:15, 12:13). Hrbudo je premagal Kitajec Vang Mob s 3:0 (21:9, 21:8, 21:5). Edini izmed naših reprezentantov, ki je danes zmagal, je bil Vladimir Marković. Premagal je Norveškega prvaka Navado s 3:0 (21:11, 21:7, 21:10).

V prvem kolu so bili prvci: Harangozo, Vogrin, Čocića, Nikolčević in Trampuzava.

Med ostalimi rezultati je omenbe vredna le presenetljiva zmaga Amerikana Berciketa nad Madžarom Peterijem 3:1.

Poraz Crappove

Na plavalnem tekmovalju v olimpijskem bazenu v Melbourneju je 14-letna Sandra Morgan s časom 5:52,2 premagala svetovno rekordorko Lorraine Crapp na 200 m prosto. Crappove je rabila za progo 2:27,6. Trenec Crappove Frank Guthrie je izjavil, da ga poraz svetovne rekordorko ne preseneča, ker je zadnje čase zelo malo treniral in nastopila le na enem tekmovalju.

Wiggins bolje od svetovnega rekorda

Zadnji dan je bilo na velikem ameriškem plavalnem tekmovalju »Big Ben« v Minneapolisu doseženih nekaj občilnih rezultatov. Wiggins iz univerze je izboljšal svoj svetovni rekord v plavanju na 100 jardov metulček s časom 54,3. Dosedanji rekord je bil 54,4. Wiggins je plaval v 25 jrdskem bazenu. Hanley, ki je prejšnji dan izboljšal rekord na 220 jardov prosto, je preplaval 100 jardov v času 49,6. Woolsey pa je rabil za 440 jardov 4:50,9.

Fiorentina v SZ

Italijanski nogometni prvak Fiorentina bo gostoval julija v SZ, kjer bo odigral v Moskvi dve tekmi proti Dinamu in Spartaku. Eno teh dveh sovjetskih moštev bo vrnilo obisk Italijanov septembra.

Davos se poteguje za svetovno prvenstvo 1962

Švica je obvestila pred dnevi mednarodno smučarsko zvezo, da se poteguje na organizacijo svetovnega prvenstva v smučanju leta 1962. Prvenstvo naj bi bilo v znanem švicarskem letovišču Davosu.

Takile so bili doskoki skakalcev po 100-metrskem poletu. Na sliki je Gasienica. Naš fotoreporter ga je ujel prav v trenutku, ko je s smučmi pristal pri 112,5 metra

ko je Janey kvarila predmete in opremo, in na tisti edini dogodek, ko se je Betsy spozabila in jo je udarila. Janey je bilo pet let, bila pa je druga med tremi otroki Rathove družine. Njen obrazek je imel izredne izrazne lastnosti. Kadar je jokala, je vpila, kot bi jo doval iz kože, če je bila zadovoljna, pa ji je za drobenega obraza žarela vsa sreča tega sveta. Kadar se je odločila za igranje s srčnilom, si ga je najprej skrbno nalila na dlan, potem pa je pomazala vso steno od tal do višine, ki jo je pri svoji majhnosti dosegla. Betsy se je takrat tako ujezila, da jo je ubrisala. Janey, ki so jo tako nepriskakovano zmotili sredi umetniškega zanosa, je potem celo uro vekala v postelji in si z umazanimi rokami drgnila oči, da je bila nazadnje črna po vsem obrazu. Betsy se je na smrt ujezila, vendar je skušala hčerko pomiriti, pa ni zalego niti prenašanje na rokah niti zibanje. Vsa iz sebe je bila Betsy, ko je opazila, da se je otrok boji.

Ko je Tom prišel tistega večera domov, je našel mater in hčerko v postelji. V trdnem objemu sta bili zaspali, obe pa sta imeli s črniml namazano lice. Tisto, kar je ostalo zaznamovano na stenah, je Tomu pojasnilo ves dogodek.

vojni ne. Betsy je vestno vodila gospodinjstvo. Tom se po navadi ni strinjajl z njenimi sklepi, zato sta se ob vsaki reči kar se da resno pogovarjala.

Tistega večera pa je bil Tom truden in žalosten hkrati, ker je izdal sedemdeset dolarjev za novo obleko. Pri delu pač moraš biti spodobno oblečen, je menil taktar. Ko je žolčna razprava dosegla vrhunec, je zgrabil vazo in jo zagnal v zid. Masivno steklo se je razletelo, omet je popustil, naslednjega jutra pa sta Betsy in Tom klečala mazala prasko z mavcem in nato prebarvala vso steno. Ko se je barva posušila, je pritisnila na dan velika lisa s prasko v obliki vprašaja, ki je segal skoraj do stropa. Tomu in Betsy se ni zdelo tista praska prav nič simbolična niti ne čudna, čeprav je bila natančno taka kot vprašaj. Zanju je bilo to vsakdanje naključje. Za čudno obliko tiste prakse na steni so se zanimali drugi, ki so z vso vnemo buljili vanjo. Po popoldanskem čaju je eden izmed gostov — popil ga je že malce čez mero — kar naravnost spregovoril: »Smešno, mar ne? Ah! sta že kdaj opazila ta čudni vprašaj na steni?«

»To je navadna praska,« je odgovoril Tom. »Zakaj v obliki vprašaja?«

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna
Sreda, 13. marca 1957: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.
Četrtek, 14. marca 1957: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

KINO
»PARTIZAN«: ameriški film »Jajce in jaja«.
»JUDARNIK«: ameriški barvni film »Broadwayska uspavanka«.

BLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 13. marca ob 19.30: Massenet: »Manon«, Red Sreda.

IZ MURSKE SOBOTE
»PARK«: italijanski film »Villa Borghese«. Predstavi ob 17.30 in 20. V glavni vlogi Michelle Presle, Gerard Philippe in Vittorio de Sica.

VESTI IZ TREBOVELJ
»DELAŠKI DOM«: ameriški film »Kadar prde zima«. V glavni vlogi Walter Pidgeon, Deborah Kerr in Janet Leigh.

KINO »UNION«
Italijanski barvni film

Giuseppe Verdi

Tednik: »Po vsem svetu«. Predstave ob 18.30 in 21. V gl. vlogi Pierre Cressoy in Ana Maria Ferrero. Pojo Tito Gobbi, Mario del Monaco in Irene Genna. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter 14 dalje.

KINO »KOMUNA«
Ameriški film

»Na razpotju«

Tednik: Filmske novice št. 10. Predstave ob 18.30 in 21. — V glavni vlogi Bette Davis in Paul Henreid. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: ameriški film »Zmaga ali smrt«. Tednik: F. n. št. 10. Predstave ob 15.30, 17.30 in 21. Ob 10 matineja ameriškega barvnega filma »Kleopatras«.

KINO »VICA«: amer. barvni film »Kleopatras«. Tednik: Pariški mozaik. Predstave ob 15.30, 17.30 in 21.

KINO »SOČA«: ital. film »Kruh, ljubezen in ljubosumje«. II. del. Predstave ob 16.30 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«
Ameriški film

»PODKUPNINA«

Tednik. V glavni vlogi Ava Gardner in Robert Taylor. Predstave ob 18.30, 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri ameriški film »SELINA«.

KINO »SISKA«
Ameriški barvni film

»GOG«

V glavni vlogi Richard Egan, Constance Dowling in Herbert Marshall. Predstave ob 16.30 in 20. — Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjikrat.

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Moste: dr. Tone Krisper, Smartinska 24. tel. 31-074.

Članice društva medicinskih sester obveščamo da bo dne 16. in 17. marca občni zbor društva medicinskih sester Slovenije v Ljubljani. Puharjeva ulica 13 (poleg klasične gimnazije). Začetek bo v soboto 16. marca 1957 ob 9. uri. — Odbor.

Sminke »EVELINE« v 3 modernih svetlih barvah. Enakovredne najboljšim francoskim. Poskusite na vzorcih, primernih za vsako priložnost in obleko v drogerijah in pri Na-ma v Ljubljani, Mariboru in Kranju!

»FLEX« je najboljšo sredstvo za čiščenje madežev. To ve vsak otrok. Zahtevaj »FLEX«, kjer kupuješ milo!

»TEINT BELL« je edinstveno kozmetično sredstvo. Preden greš na ples, v gledališče ali v družbo, napravi si kozmetično masko »TEINT BELL«.

PREDAVANJA

Geografsko društvo Slovenije vabi na predavanje univ. prof. dr. S. Ilešiča o poti po Belgiji, ki bo v sredo, dne 13. marca ob 20 v balkonski dvorani ljubljanske univerze.

Prof. dunajske univerze gospod dr. Heinrich Felix Schmid bo predaval v sredo 13. marca ob 18. uri v zbornični dvorani univerze o »Najstarejšem slovanskem zakoniku« (Zakon sodni ljudem). Vstop prost.

I. Jugoslovanski simpozijum tehnološke mikrobiologije se bo pričel v petek dne 15. marca t. l. ob 9. uri zjutraj v prostorih Kemičnega inštituta »Borisa Kidriča« Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, Hajdrihova ulica 19. Simpozijum bo trajal do vključno 17. marca t. l. — Predavanja bodo zajela najvažnejša področja sodobne mikrobiologije. Referiral bodo strokovnjaki industrije, univerz, raznih tehničnih fakultet in drugih ustanov iz vseh republik naše države. — Koordinacijski odbor vabi vse zainteresirane, da se udeležijo tega simpozijuma.

KONCERTI

V petek 15. t. m. koncert za rdeči abonma. Dirigent Mladen Pozajic iz Sarajeva, solist mladi slovenski pianist Jevgenij Malinin. Spored: Bach-Pick-Mangisgalli: Dva preludija; Chopin: I. koncert za klavir in orkester v e-molu; Rimski-Korsakov: Šeherezada. Preostale vstopnice pri blagajni SF.

8. abonmajski koncert v Celju bo v petek, 15. marca. Koncertiral bo violinist Igor Ozim, pri klavirju Marjan Lipovšek. Vstopnice v Glasbeni šoli.

GLEDALIŠČA

DRAMA

Sreda, 13. marca ob 20. Brecht: »Kavkaški krog s kredo«. Abonma B. Četrtek, 14. marca ob 15: Moder-Ajdič: »Janko in Metka«. Zaključena predstava za gimnazijo Zagorje. Ob 20: Brecht: Kavkaški krog s kredo, Abonma H.

OPERA

Sreda, 13. marca: Zaprti!
Četrtek, 14. marca ob 19.30: Baletni večer: Händel: Ljubezna in pravda itd. Abonma red C.

Obveščamo abonente reda E, da je zaradi bolezni v ansamblu nocojnja predstava »Hoffmannovih pripovedk« odpovedana.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaja

Sreda, 13. marca ob 20.30: M. Gorki: »Malomečani«. Abonma GSS. — Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 14. marca ob 20: Sidney Howard: »Pokojni Christopher Bean«. Abonma red Četrtek. Vstopnice so tudi v prodaji (Davenport-Drofenik).

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Mestni dom

Četrtek, 14. marca ob 20: O. Stuart: »Čudovite pustolovščine«, komedija. Gostovanje v Zgornji Šiški.

Sobota, 16. marca ob 20: L. Bobič: »Družina Blo«, komedija, izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2

Četrtek, 14. marca ob 17: Tauffer-Novy: »Moja in živali«.

Sobota, 16. marca ob 17: Tauffer-Novy: »Moja in živali«.

Ob 20.30: F. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«. Za odrasle.

Nedelja, 17. marca ob 11: F. Bevk: »Lenuh Poležu«.

ROČNE LUTKE

Resljeva cesta 23

Nedelja, 17. marca ob 17: F. Milčinski: »Tri čudne zgodbe«. Uprizorjena prvič v tej sezoni.

Prodaja vstopnic za vse predstave od srede dalje (razen nedelje) od 10. do 12. ure na upravi Resljeva cesta 23, telefon 32-029 in pol ure pred vsako predstavo (tudi ob nedeljah) pri gledališki blagajni.

Cenjene obiskovalce obveščamo, da je nedeljska popoldanska predstava ukinjena do konca sezone.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sreda, 13. marca ob 18: A. Salacrou: »Noči jeze«. Red D in izven.

Petek, 15. marca ob 17: A. Salacrou: »Noči jeze«. Zaključena predstava za gimnazijo Kranj.

Nedelja, 17. marca ob 18: A. Remec: »Magda«. Izven in za podelje. — ob 20: A. Remec: »Magda«. Za abonma in izven.

Gostovanje v Skofji Loki.

KINO

»STORŽIČ«: amer. film »Marty«. Predstave ob 16.45 in 20. Danes zadnjikrat!

»SVORODA«: ameriški barvni film »Ona je vedela kaj hoče«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Dick Powell, Debbie Reynolds in Ann Francis.

2 GLEDA

KINO

Ameriški film »V koloradskih kanjonih«. Predstavi ob 17 in 20. V glavni vlogi Richard Baser, Phyllis Kirk, Stephen Elliot in Russell Collins.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Mirko Višnar, Presernova cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sobota, 16. marca ob 19.30: Karel Capek: »Matl«.

Nedelja, 17. marca ob 19.30: Karel Capek: »Matl«.

KINO

»RADIO«: premiera ameriškega filma »Prelomnica«. Predstavi ob 18 in 20.

»FLAVZA«: napeto!

»ZIROVNICA«: francoski film »Troci ljubezni«. Predstava ob 19.30.

»DOVJE-MOJSTRANA«: ameriški barvni film »Trobenje opoldnea«. Predstava ob 19.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE

Četrtek 14. marca ob 16: F. Roger: »Trie fantje in eno deklet«.

Red LMS II.

ob 20: F. Roger: »Trie fantje in eno deklet«. Red B in izven.

KINO

»MESTNI KINO«: mehški film »Trie pustolovca«. Predstavi ob 18 in 20.

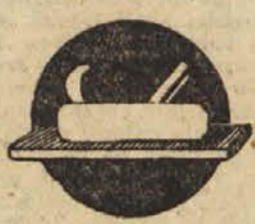
Cestitamo vsem prebivalcem Rakeka in okolice za krajevni praznik Rakeka ~ 13. marec ~ Želimo vsem delovnim ljudem mnogo uspehov pri njihovih delovnih naporih

- Občinski ljudski odbor
- Občinski komite ZKS
- Občinski odbor SZDL
- Občinski odbor ZB NOV
- Občinski odbor zveze sindikatov
- Občinski odbor LM
- Občinski odbor rezervnih oficirjev

Cerknica

Vsem prebivalcem Rakeka in okolice čestitam za krajevni praznik Rakeka • 13. marec • in jim želimo mnogo uspehov pri njihovem delu

Kolektiv tovarne lesnih izdelkov »TISA«-Rakek

Kmetijska zadruga Unec

čestita vsem prebivalcem Rakeka in okolice za krajevni praznik Rakeka ★ 13. marec ★ Želimo jim še mnogo delovnih uspehov!

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 17. marca ob 15.30: Miloš Mikela: »Petra Seme pozna poroka«.

Nedeljski abonma in izven.

Sreda, 20. marca ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«. Premiera. — Premierski abonma in izven.

Četrtek, 21. marca ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«. Red četrtek in izven.

Petek, 22. marca ob 16: Miloš Mikela: »Petra Seme pozna poroka«. — Prvi srednješolski abonma.

Sobota, 23. marca ob 20: Stefan Zweig: »Volpone«. Red sobota in izven.

Nedelja, 24. marca ob 15.30: Stefan Zweig: »Volpone«. Red nedelja in izven.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Nemški film »Strup v živalskem vrst«. Predstava ob 19.

DROBNI OGLASI

UHAN na vijak, ameriški, soizice, sem izgubila v sredo 6. marca t. l. na poti od kolodvora po Miklošičevi cesti do Slamiča. Prosim poštenega najditelja(-ico), da ga odda na Upravi Ljudske pravice v Ljubljani, kjer čaka nagrada.

Sprejmemo šoferja

za nočne vožnje v Ljubljani

Ponudbe z opisom dose-danjih zaposlitev pošljite na oglasni oddelček »Ljudske pravice« pod geslom »šofer aprila«.

»INTERKOMERC«

GENERALNA TRGOVSKA ZASTOPSTVA — BEOGRAD, TERAZIJE 27/III
KONSIGNACIJSKO SKLADIŠČE — BEOGRAD, ULICA 29. NOVEMBRA 1
TELEFON ŠT. 23-323

proda

po zelo ugodnih cenah:

- 1. DIESEL-GENERATOR — ELEKTRIČNO CENTRALO**
25 kVA, tri faze, napetost 400/230 V, s kompletno armaturo in vgrajenim ročnim regulatorjem za dajanje napetosti pri treh fazah 380, 400 in 415 V ali 220, 230 in 240 V v liniji. Pogon: PERKINS štiricilindrski Diesel-motor 34 KS pri 1500 o/min
- 2. DVE ELEKTRIČNI CENTRALI**
napetost 24 V, hišni, manjše zmogljivosti, s pogonom na veter, in kompletno instalacijo (stikala, žarnice in telesa za prečiščevanje žarnic)
- 3. ŠTIRI PERKINS DIESEL-MOTORJE**
6-cilindrske, 46 KS, za vgraditev v traktorje znamke Fordson-Major
- 4. DVA LADJSKA MOTORJA**
4-cilindrski, 43 KS, in 6-cilindrski, 65 KS, komplet s hidravličnim menjalnikom in reduktorjem 2:1

Na zalogi imamo:

PERKINS DIESEL-MOTORJE

kompletne z menjalniki in ustreznim številom KS za vgraditev v vse tipe tovornih motornih vozil in avtobusov, nosilnosti 3 do 7 ton, kakor tudi za srednja in večja potniška ter terenska vozila

VSE REZERVNE DELE ZA PERKINS MOTORJE IMAMO V KONSIGNACIJSKIH SKLADIŠČIH

Za vsa pojasnila se blagovolite obrniti na zgornji naslov ali na predstavništva INTERKOMERCA:

- ZAGREB, Gunduličeva 15, tel. 24-237
- Martičeva 51, tel. 23-427
- REKA, Dolac 8, tel. 21-88
- SARAJEVO, JNA 10, tel. 52-82
- TITOGRAĐ, Baltiča 17, tel. 23-81
- LJUBLJANA, Herbersteinska 13, tel. 31-615
- NOVI SAD, Železniška 25, tel. 40-49
- SKOPLJE, Djure Djonoviča 16, tel. 11-92

RUDNIK LIGNITA VELENJE

razpisuje naslednja delovna mesta za:

gradbenega inženirja

Pogoj: Pooblastilo za projektiranje; praksa 3 do 5 let ali

gradbenega tehnika

Pogoj: Pooblastilo za projektiranje; praksa 5 do 10 let

gradbenega inženirja

Pogoj: Pooblastilo za izvajanje gradbenih del; praksa od 3 do 5 let ali

gradbenega tehnika

Pogoj: Pooblastilo za izvajanje gradbenih del; praksa 5 do 10 let

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanja so zagotovljena.

Plača po tarifnem pravilniku RLV oziroma po dogovoru.

Ponudbe pošljite pod geslom do 20. marca 1957.

